

คู่มือปฏิบัติงาน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน)

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชน มีนโยบายในการส่งเสริมกองทุนชุมชน โดยการเสริมสร้างและพัฒนาาระบบทุนชุมชน การบริหารจัดการ การแสวงหาแหล่งทุน และความร่วมมือในการพัฒนารูปแบบ วิธีการ เพื่อพัฒนาระบบทุนชุมชนให้มีความมั่นคง ผ่านกระบวนการจัดการ โดยชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัดทั่วประเทศ โดยผลการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจุบัน ปี 2566 จำนวน 31,715 กลุ่ม เงินสะสมสะสม จำนวน 31,146,073,715.65 บาท และมีแผนที่จะดำเนินการในปี 2567 จำนวน 1,723 กลุ่ม คู่มือปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่ พัฒนาชุมชน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมา การดำเนินงาน แนวทางการจัดตั้ง การจัดทำบัญชี การจัดสวัสดิการ และการจัดการ ข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พร้อมทั้ง แบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ผ่าน QR Code เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ พัฒนาชุมชน ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการศึกษา ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ การส่งเสริมการออมบรรลุผลตามนโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน

ธันวาคม 2566

สารบัญ

	คำนำ	1
	สารบัญ	2
ส่วนที่	การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	
1	ความเป็นมา	6
	ความหมาย	7
	4 แนวคิด	8
	4 หลักการ	9
	3 วัตถุประสงค์	10
	คุณธรรม 5 ประการ	11
	แหล่งที่มาของเงินทุน	13
	สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	15
	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	17
	กิจกรรมของกลุ่ม	20
	การส่งเงินสัจจะ	21
	การกู้ยืมเงิน	21
	การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม	22
	การเก็บรักษาเงิน	23
	ข้อห้ามการดำเนินงาน	24
	โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	25
	ศูนย์เรียนรู้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	25
	เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	26
	แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	28
ส่วนที่	แนวทางการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	
2	ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการจัดตั้งกลุ่ม	32
	ขั้นตอนที่ 2 การจัดตั้งกลุ่ม	35
	ขั้นตอนที่ 3 หลังการจัดตั้งกลุ่ม	36
	การจัดทำเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	37

สารบัญ

ส่วนที่

2

แนวทางการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ต่อ)

ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการส่งเสริม	38
การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. 2555	
ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม	44
ใบสมัครสมาชิก	50
สมุดสัจจะสะสม	51
ทะเบียนรายชื่อสมาชิก	52
ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม	53
บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)	54
บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)	55
บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)	56
งบกำไร-ขาดทุน	57
งบดุล	58
คำขอกู้เงิน	59
ทะเบียนคุมการกู้เงิน	61
ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้	62

ส่วนที่

3

การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	64
การลงบัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)	65
การลงบัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)	67
การลงบัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)	69
งบกำไร-ขาดทุน	71
งบดุล	72
การคำนวณเงินปันผล	73
วิธีที่ 1 สะสมเงินสัจจะแบบธนาคาร	74
วิธีที่ 2 ถัวเฉลี่ย	76
การคิดเงินเฉลี่ยคืน	77
การตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	79

สารบัญ

ส่วนที่ 4

กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4

กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	82
ขั้นตอนกระบวนการ	84
ศูนย์สาธิตการตลาด	85
การประเมินศักยภาพศูนย์สาธิตการตลาด	91

ส่วนที่ 5

การจัดสวัสดิการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

5

หลักการจัดสวัสดิการ	93
ประเภทสวัสดิการ	94

ส่วนที่ 6

การจัดการข้อร้องเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

6

พัฒนากรกับการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน	97
แนวทาง/มาตรการ	98
การดำเนินคดี	99
ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา	100
ขั้นตอนการดำเนินคดีแพ่ง	101

ส่วนที่ 1

การดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน
ดำเนินการส่งเสริม
สนับสนุนการจัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
มา ตั้งแต่ พ.ศ. 2517

ศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี
อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2517 จำนวน 2 แห่ง
ได้แก่

1. บ้านในเมือง หมู่ที่ 3
ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล
2. บ้านชะมุง หมู่ที่ 6
ตำบลชะมุง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสาน
ระหว่างแนวคิดของ**สหกรณ์การเกษตร** **เครดิตยูเนียน** และ**สินเชื่อเพื่อการเกษตร**
โดยใช้ **"เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน"**

ทำให้คนมีคุณธรรมมีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร
แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้
การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย
มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่
เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน
เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
เพื่อจัดสรรผลประโยชน์
และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก

ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสิ่งจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงิน อย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลาย ๆ มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่าง**ยั่งยืน**

ความหมาย "กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต"

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า "เงินสัจจะสะสม" เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัว

4 หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน
บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีหลักการ ดังนี้

01

ความรู้สึกเป็นเจ้าของ

เป็นการสร้างความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ
ให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ
และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม

การพึ่งตนเอง

ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม
โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 2 ประการของชุมชน
คือ ความซื่อสัตย์ และความอดทน
มารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีเงินทุน
ของชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุน
จากภายนอกหมู่บ้าน

02

หลักคุณธรรม

ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้
คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ
ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจกัน

03

หลักการควบคุมตนเอง

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคน
จะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหว
และตรวจสอบซึ่งกันและกัน

04

3 วัตถุประสงค์ = สบค

01

เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และเพื่อนสมาชิก ให้มีคุณธรรม 5 ประการ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ

02

เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุนทำให้มีชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไป ประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว

03

เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือ เอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

คุณธรรม ๕ √ 5 = ๑๗๕

ความ
รับผิดชอบ

ความ
เสียสละ

ความเห็นอก
เห็นใจ

ความซื่อสัตย์

ความ
ไว้วางใจกัน

คุณรรสม
๕ √๕ = ๗๕

1. ความซื่อสัตย์

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยั ดอดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

2. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่กัน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้ จะเป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

3. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอ ต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบดังกล่าว จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้

4. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง ความรู้สึกร่วมภายในใจของเพื่อนสมาชิก ที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน สมาชิกด้วยกัน หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำพูดที่ดี เช่น การให้กำลังใจแก่คณะกรรมกรที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

5. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงิน ไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจ ต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าว จะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

เงินค่าสมัครเข้าเป็น
สมาชิก
ค่าธรรมเนียม
และเงินค่าปรับกรณี
ผิดสัญญา

เงินสัจจะสะสม

เงินสัจจะ
สะสมพิเศษ

แหล่งที่มาของเงินทุน

เงินกู้ยืม
จากแหล่งเงินทุน

เงินอุดหนุน

รายได้อื่น ๆ

แหล่งที่มาของเงินทุน

1. เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม
และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา

2. เงินสัจจะสะสม

เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือน
เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ซึ่งจะจ่ายเงินคืน เมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น
โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล

3. เงินสัจจะสะสมพิเศษ

เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์
จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนไปใช้ตามความจำเป็น
และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผล
ตามระเบียบกลุ่ม

4. เงินอุดหนุน

กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ

5. เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน

เช่น ธนาคาร หรือสถาบันอื่น ๆ

6. รายได้อื่น ๆ

เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

สมาชิก

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกสามัญ

ได้แก่

- บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ทุกเพศ ทุกวัย ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

สมาชิกวิสามัญ

ได้แก่

- กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่ทางราชการ สนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

สมาชิกกิตติมศักดิ์

ได้แก่

- ข้าราชการ
- คหบดี
- ภิกษุ สามเณร
- บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

คุณสมบัติ/ คุณลักษณะ ของสมาชิก

1. เป็นประชาชนทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้านหรือตำบล
2. มีรายได้ และมีความสามารถในการส่งเงินสัจจะ
สะสมตามคำสั่งของตน
3. อาศัยอยู่หรือมีที่ทำกินในหมู่บ้าน หรือตำบล
4. มีความสมัครใจและศรัทธาการดำเนินงาน
ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
5. มีความเข้าใจ หลักการ วิธีการ
และวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
6. มีความรับผิดชอบและเสียสละ

หน้าที่ ของสมาชิก

- สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีความสำคัญ
เป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของกลุ่ม
ให้ประสบความสำเร็จ สมาชิกกลุ่มจึงต้องมีหน้าที่ ดังนี้
1. ส่งเงินสัจจะสะสมเป็นประจำทุกเดือน
  2. ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
  3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
  4. เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
  5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
  6. ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ที่ดีแก่กลุ่ม
  7. กำกับ ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม ให้ข้อมูล
ข่าวสารแก่เพื่อนสมาชิก

The End →

การสิ้นสุด การเป็นสมาชิก

1. เสียชีวิต
2. ลาออก
3. ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
4. ที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3
ของสมาชิกทั้งหมด

คณะกรรมการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ประกอบด้วย คณะกรรมการ 4 คณะ
วาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี
โดยแต่ละคณะ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน ประกอบด้วย

คณะกรรมการอำนาจการ

คณะกรรมการส่งเสริม

คณะกรรมการเงินกู้

คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการอำนวยการ ได้จากการที่สมาชิกเลือกตัวแทนมาเป็นกรรมการ ประกอบด้วย

- **ประธาน** มีหน้าที่เป็นประธานการประชุม เป็นผู้ลงนามในเอกสารหลักฐาน การเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรัญญิก เป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนาม ในเอกสารต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย
- **รองประธาน** ทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำ
- **เหรัญญิก** รับผิดชอบทางการเงินและทรัพย์สินของกลุ่ม ลงลายมือชื่อ ในหลักฐานการรับ – จ่าย เงินต่าง ๆ จัดทำควบคุมดูแลบัญชีของกลุ่มให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- **เลขานุการ** ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม จดรายงานการประชุม เก็บรักษารายงาน เอกสารต่าง ๆ ทำหนังสือเชิญประชุม หนังสือติดต่อประสานงานต่าง ๆ
- กรรมการร่วมอื่น ๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการอำนวยการโดยรวม คือ พิจารณารับสมาชิก กำหนดประชุมใหญ่สามัญประจำปี จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ให้เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก ตลอดจนเป็นตัวแทน ของกลุ่มในการประสานงานและติดต่อกับองค์กรภายนอก

คณะกรรมการเงินกู้

คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิกว่าจะอนุมัติหรือไม่ การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรมเพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้กู้ และกลุ่มเป็นส่วนรวม โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้ และต้องคอยสอดส่องดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน รวมทั้งติดตามการนำเงินไปใช้จ่าย การเร่งรัดหนี้สิน เยี่ยมเยียน ช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ปัญหาในกรณีสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่ม โดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือกลุ่มโดยส่วนรวม และทุกครั้งที่มีการประชุม หรือมีการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบ จะต้องทำบันทึกหรือรายงานเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

คณะกรรมการส่งเสริม

คณะกรรมการส่งเสริม มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตเช่นกัน เปรียบเสมือนเป็นรากแก้วของกลุ่ม สามารถทำให้กลุ่มเจริญเติบโต หรือล้มเลิกได้ โดยคณะกรรมการส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ชักชวนผู้สนใจ และแนะนำให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 2) ส่งเสริมให้การศึกษา ฝึกอบรม จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิก ทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ เผยแพร่ให้ผู้สนใจอื่น ๆ ทราบถึงแนวคิด หลักการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มอยู่เสมอ
- 3) ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้วิธีการบริหารจัดการใหม่ ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่สมาชิกและกลุ่ม
- 4) ออกเยี่ยมเยียนสมาชิก เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิก ตามโอกาสอันสมควร
- 5) ประสานงานระหว่างกลุ่มกับสมาชิก และสมาชิกกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

กิจกรรมของกลุ่ม

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการซึ่งมาจากสมาชิกและทำเพื่อสมาชิก
ดังนั้น กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามแนวคิดหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ที่เกิดจากความต้องการของสมาชิกและเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
เมื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการออมเงินได้มากพอสมควร
กลุ่มสามารถนำเงินทุนมาดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสมาชิกและชุมชน
ตลอดจนการพัฒนากลุ่มในกิจกรรมด้านต่าง ๆ

ได้แก่

ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้

ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ โดยการนำเงินทุนของกลุ่มให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ
เช่น ค้าขาย การเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน ฯลฯ

ด้านสวัสดิการต่าง ๆ

ด้านสวัสดิการต่าง ๆ กลุ่มสามารถจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก
เช่น ทุนการศึกษา ชดเชยค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ สาธารณภัย ประกันชีวิต
สาธารณประโยชน์ สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

ด้านการพัฒนากิจกรรมเครือข่าย

ด้านการพัฒนากิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินกิจกรรมที่สามารถ
ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นการฝึกการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม
โดยมุ่งหวังให้มีกำไรเพื่อนำไปปันผลเฉลี่ยคืนและจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน
เช่น ศูนย์สาริตการตลาด บิมน้ำมัน โรงสีข้าว โรงงานน้ำดื่ม ลานตากผลผลิต แปรรูป
ผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก

ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก โดยจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดเวทีประชาคมเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่คณะกรรมการ
และสมาชิกของกลุ่ม

การส่งเงินสัจจะ

การส่งเงินสัจจะสะสม ควรกำหนดให้สมาชิกส่งในจำนวนวงเงินตามกำลังความสามารถของตนเองและส่งในจำนวนเท่า ๆ กัน ทุกเดือนจนครบปีบัญชี เพื่อเน้นความมีสัจจะ และสร้างวินัยแก่สมาชิกกลุ่มหากต้องการเพิ่มหรือลดวงเงินสัจจะควรเริ่มในเดือนแรกของปีบัญชี และควรกำหนดวงเงินสูงสุดในการส่งสัจจะสะสมหรือเงินสัจจะสะสมพิเศษไว้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดมาแสวงหาผลประโยชน์จากการปันผลหรือดอกเบียจากกลุ่ม

การกู้ยืมเงิน

การบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ และแก้ปัญหาเร่งด่วน หรือความเดือดร้อนของสมาชิก คณะกรรมการควรกำหนดหลักเกณฑ์การกู้ ในระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน และการพิจารณาเงินกู้ต้องให้เป็นไปตามระเบียบ และมีความเหมาะสมกับเหตุผลความจำเป็นที่สมาชิกขอกู้ เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกเป็นหนี้เกินความจำเป็นหรือเกินกำลัง

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปี

มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
เพราะเป็นการจัดการผลประโยชน์ให้กับกลุ่มและสมาชิก

กลุ่มจะจัดสรรผลกำไรตามประเภท
และสัดส่วน ที่ระบุในข้อบังคับ
กลุ่มกำหนด ซึ่งควรประกอบด้วย

ปันผล

เจสียคิน

งบดำเนินงาน

ทุนสำรอง

ทุนสาธารณะ

ทุนจัดสวัสดิการ

อื่น ๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่

การเก็บรักษาเงิน

กรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้นำเงินสัจจะสะสม เงินชำระเงินกู้หรือเงินรับอื่น ๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน โดยให้นำพากรณาคารก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม โดยให้กลุ่มดำเนินการดังนี้

1. ให้นำเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนำพากรณาคาร เช่น กรุงไทย รกส. ออมสิน หรืออื่น ๆ ตามที่กลุ่มเห็นสมควร
2. การเปิดบัญชีเงินฝาก การถอนเงิน ต้องให้ ประธาน รองประธาน เภรณุกิจของกลุ่มฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่ออย่างน้อย 2 ใน 3 โดยให้ประธานลงนามทุกครั้ง

แนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าธนาคารทุกครั้งที่มีการรับเงิน - จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

1. เป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม

เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้เหรัญญิกหรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสี่ยงที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และกว่าสมาชิกจะได้เงินคืน ต้องมีการฟ้องร้องดำเนินคดี ดังนั้น การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร จึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

2. สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี

เพราะถ้านำเงินสัจจะสะสมที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชีบันทึกในระบบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

ข้อห้ามการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการระดมเงินออมที่ริเริ่มโดยประชาชน ปัจจุบัน จึงไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้โดยตรง ดังนั้น เพื่อไม่ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นองค์การการเงินนอกระบบ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

ดังนั้น

กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำความตกลง
กับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีข้อห้าม ดังนี้

ห้าม

รับฝากเงิน
จากบุคคลภายนอก
ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

ห้าม

ไม่ให้บุคคล
ภายนอก
ที่มีใช้สมาชิก
กลุ่มกู้เงิน

ห้าม

คิดดอกเบี้ย
เงินกู้เกินกว่า
ที่กฎหมายกำหนด
(ร้อยละ 15 บาท/ปี)

โรงเรียน

กลุ่มออมทรัพย์ (เพื่อการผลิต)

1. บ้านปัญจะพัฒนา

ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2. บ้านสระยายชี

ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างงาม จังหวัดพิจิตร

3. บ้านขาม

ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

4. บ้านโจด

ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

5. บ้านหนองผักนาก

ตำบลหนองผักนาก อำเภอสว่างซึก จังหวัดสุพรรณบุรี

6. บ้านซอนข้าง

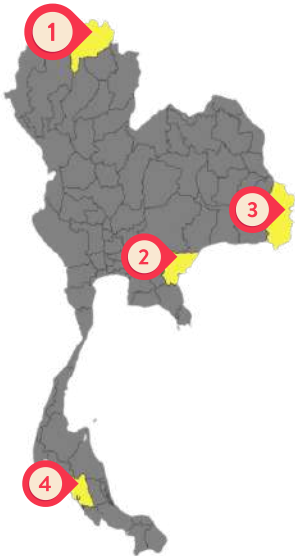
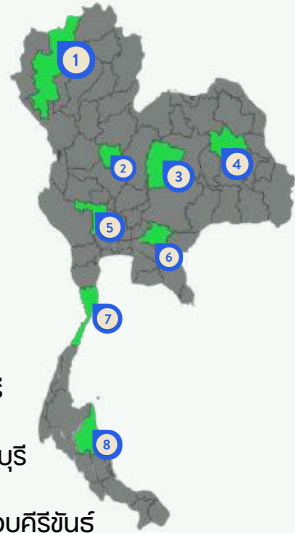
ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

7. บ้านทุ่งสะทอน

ตำบลปากแพรก อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

8. บ้านดอนคา

ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์เรียนรู้

กลุ่มออมทรัพย์ (เพื่อการผลิต)

1. บ้านโป่ง

ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

2. บ้านถาวรสามัคคี

ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

3. บ้านยางกระเดา

ตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

4. บ้านนาเกาะลึก

ตำบลบ้านหวี อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง

“เครือข่าย”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“เครือข่าย” เป็นองค์การความร่วมมือและเชื่อมโยงกันของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเื้อื่ออากร

วัตถุประสงค์

เพื่อประสานงาน
และประสาน
ความร่วมมือระหว่าง
เครือข่ายและสมาชิก

เพื่อส่งเสริมองค์การเครือข่าย
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ในแต่ละระดับ (ตำบล อำเภอ
จังหวัด และประเทศ)
พนักำล้งประสานเชื่อมโยง
การเรียนรู้ การจัดการ
กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต แต่ละระดับ
ให้เข้มแข็ง

เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน
ความรู้และข้อมูล ปัญหา
อุปสรรค ซึ่งกันและกัน
ในการดำเนินงาน

เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งออกเป็น 4 ระดับ

ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่าย

เครือข่ายระดับประเทศ

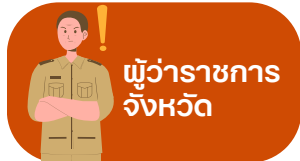
ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายละหนึ่งคน
เป็นกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

อธิบดี
กรมการ
พัฒนาชุมชน

เครือข่ายระดับจังหวัด

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับอำเภออย่างน้อย
เครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด

ผู้ว่าราชการ
จังหวัด

เครือข่ายระดับอำเภอ

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับตำบลอย่างน้อย
เครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ

นายอำเภอ

เครือข่ายระดับตำบล

ให้ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้าน/ชุมชน
อย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับตำบล

“เครือข่าย”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บทบาทหน้าที่

1. ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินงานเครือข่าย ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านบุคลากร ด้านแหล่งทุน และด้านอื่น ๆ ตามที่เครือข่ายเห็นสมควร อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้าน/ชุมชน
2. กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเครือข่าย จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดทำระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายของเครือข่าย และจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
3. กำกับ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การดำเนินงานกิจกรรมของเครือข่าย ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุม ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผูกพันของเครือข่าย
4. จัดทำทะเบียน ระบบบัญชี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเครือข่าย
5. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน
6. ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้ง ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
7. ประสานและเชื่อมโยงความร่วมมือการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแต่ละระดับ

(ร่าง)ระเบียบเครือข่ายระดับตำบล

(ร่าง)ระเบียบเครือข่ายระดับอำเภอ

(ร่าง)ระเบียบเครือข่ายระดับจังหวัด

(ร่าง)คำสั่งเครือข่ายระดับตำบล

(ร่าง)คำสั่งเครือข่ายระดับอำเภอ

(ร่าง)คำสั่งเครือข่ายระดับจังหวัด

4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย 21 ตัวชี้วัด

เกณฑ์การจัดระดับการพัฒนา

กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนา
เงื่อนไข คือ ผ่านเกณฑ์ ไม่ถึง 13 ตัวชี้วัด

กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เจื่อนไข คือ ผ่านเกณฑ์ 13-17 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 10 ตัวชี้วัด คือ 2,5,6,7,8,9,10,11,15 และ 16 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ 1

กลุ่มที่มีผลงานดี เชื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ 18-21 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัด คือ 2,4,5,6,7,8,9, 10,11,15,16 และ 17 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ 2

ส่วนที่ 2

แนวทางการจัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

“

”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวคิดการแก้ไขปัญหาคาขาดแคลนเงินทุน

เพราะคนจนในชนบทถูกปิดล้อมด้วยวงจรแห่งความยากจน
ดังนั้น การหาเงินมาเพื่อลงทุน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก
การให้ชาวชนบทมารวมกลุ่มออมเงิน แล้วนำไปทำทุนนั้น เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง
ซึ่งในสังคมปัจจุบัน เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน
ถ้าไม่มีเงินทุนชาวบ้านก็ยากที่จะทำอะไรได้

**ดังนั้น... การสะสมเงินทุน การสร้างกองทุน
สำหรับหมู่บ้านจึงต้องทำกันเพื่อนำเงินไปพัฒนาหมู่บ้าน
ไปส่งเสริมอาชีพ และช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ**

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ไม่เพียงแต่จะสร้างแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้านเป็น

“เงินทุนภายใน”

เป็นแหล่งกักเก็บเงินไปประกอบอาชีพ
มีการช่วยเหลือสวัสดิการแก่สมาชิกตลอดชีวิตในเรื่อง
การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย และสวัสดิการอื่น ๆ ที่จำเป็น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ยังก่อให้เกิดการรวมกลุ่มสินค้าของชาวบ้าน
มีการซื้อ-ขายด้วยราคาที่เป็นธรรม
รวมถึงลดการพึ่งพา

“เงินทุนภายนอก”

มีกระแสการเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน
คือ ความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น
ในระบบที่ชาวบ้านยังถูกอิทธิพลจากเศรษฐกิจ
หรือการใช้เงินตราครอบงำอยู่

ขั้นตอนที่ 1

ก่อนการจัดตั้งกลุ่ม

เป็นการเตรียมความพร้อมในการวางแผนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการเผยแพร่แนวคิด และประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงลักษณะของการดำเนินงาน

1

ศึกษาข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ/สังคม
และสภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน

2

วิเคราะห์ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ
ด้านการออมเงิน และการกู้หนึ่่นอกระบบ
ร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ
หรือกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในชุมชน

3

เผยแพร่แนวคิดเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
แก่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน

4

ฝึกอบรมผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ
หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน ให้เข้าใจหลักการ
วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงาน

5

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จถ่ายทอดประสบการณ์
และศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

6

ให้ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน
ที่ผ่านการฝึกอบรมเผยแพร่แนวคิดและรวบรวมผู้สนใจ

บทบท “พัฒนากร” ก่อนการจัดตั้งกลุ่ม

ต้องเป็นผู้กระตุ้นให้ชาวบ้านได้ศึกษาสภาพปัญหา
ความยากจนของคนในหมู่บ้าน
วิเคราะห์ปัญหาร่วมกับคนในหมู่บ้าน หาข้อยุติ
เหตุผลความจำเป็นของการเก็บออมเงินโดยกระบวนการเวทีประชาคม
ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตให้ทุกคนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
และสำรวจความพึงพอใจ

จากการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว ขอมติจากเวที
ว่าควรมีการจัดตั้งหรือไม่
เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกที่ร่วมจัดตั้งกลุ่มมีความเข้าใจชัดเจน
ถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตามแนวทางการดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน
มีอุดมการณ์ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ สำหรับการมองปัญหาภาพรวมของชุมชนโดย
ใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. กชช. 2ค รวมถึงสารสนเทศชุมชนอื่น ๆ

ในเบื้องต้นพัฒนากรอาจแนะนำให้ชาวบ้านศึกษารายละเอียด
ในข้อมูล จปฐ. ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่บ้านทั่วไปก่อน
ให้ดูข้อมูลของหมู่บ้าน
ในส่วนที่ตกเกณฑ์หรือไม่บรรลุเป้าหมายแล้ว
นำในส่วนนั้นมาวิเคราะห์เป็นจุดอ่อนของหมู่บ้าน

ซึ่งหมู่บ้านต้องคิดแก้ปัญหาจากจุดอ่อนที่มีอยู่เป็นความต้องการลำดับต้น ๆ
แล้วลองคิดแก้ไขปัญหาคือโครงการ กิจกรรม
ในการแก้ไขจุดอ่อนนั้น ๆ
เพื่อให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งขึ้น

ต่อมาจึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการตกเกณฑ์ข้อรายการได้
ให้ความรู้เกี่ยวกับวงจรแห่งความยากจน
และการใช้ย่ำที่จะเข้าสู่วงจรแห่งความจนด้านการใช้จ่ายเงิน
แล้วลองช่วยกันคิดโครงการ กิจกรรมแก้ปัญหา
เพื่อการยกระดับครัวเรือนที่ตกเกณฑ์
ท้ายสุดจึงกระตุ้น
ด้วยแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“

พัฒนากร ควรแนะนำชาวบ้าน
เกี่ยวกับความสำคัญของการมีเงินทุน
ที่เพียงพอ ที่พร้อมจะสนับสนุน
การประกอบอาชีพ
ที่จะสร้างรายได้แก่ตัวเขา
ตามความพร้อมและความถนัด

หรือบางครั้งเรือนที่มีอาชีพหลักที่มั่นคงอยู่แล้ว
การมีทุนเพิ่มก็เพื่อยกระดับรายได้
เป็นการเปิดโอกาสให้ครัวเรือนได้เลือกอาชีพ
เสริมได้ตรงกับความต้องการ

ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้พัฒนากรต้องศึกษา
ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ และสถานการณ์
ที่เกิดขึ้นจริงภายในประเทศและต่างประเทศ
สามารถชี้ให้ชาวบ้านเห็นถึงความจำเป็น
ช่วยเหลือเกื้อกูลด้านเงินทุน

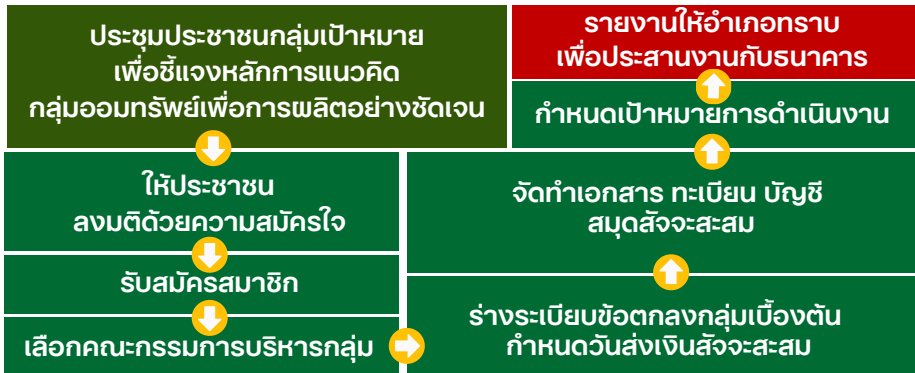
อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนฐานรากเข้มแข็ง
เศรษฐกิจของประเทศจึงจะเจริญได้

”

ขั้นตอนที่ 2

การจัดทำบัญชีกลุ่ม

เป็นการชี้แจงกลุ่มผู้สนใจที่รวมตัวกันจะจัดตั้งกลุ่ม การรับสมัครสมาชิก การจัดทำระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

“**ขั้นตอนท้ายสุด**” ของการกระตุ้นแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แก่กลุ่มชาวบ้าน ที่สนใจมารวมตัวกัน เพื่อตอกย้ำให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินอย่างยั่งยืน ทั้งยังสามารถ พัฒนาสติปัญญาและความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย เมื่อทุกคนที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มกันจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้าใจและรับรู้ เห็นพ้องต้องกันเป็นครั้งสุดท้าย จึงลงมติจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รับสมัครสมาชิก เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ร่างระเบียบ ตลอดจนจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามลำดับ อนึ่ง การทำงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จะประสบผลสำเร็จในระยะยาวได้ **พัฒนากรเป็นผู้ที่จะชี้ให้ชาวบ้านได้เห็นว่า**

การดำเนินของกลุ่มที่ได้ยึดหลักการและแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน

มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางที่ถูกต้องแบบค่อยเป็นค่อยไป ร่วมกันเรียนรู้ สร้างนิสัยรักการออม ให้เกิดขึ้นเป็นนิสัย ยึดมั่นในคุณธรรม 5 ประการ จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็ง สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เกิดระบบบริหารจัดการ แบบธรรมาภิบาล สามารถเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ที่ดีตามวิถีพอเพียง

เมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นการสร้างกำลังใจให้คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

รวมทั้งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับอีกด้วย ดังนั้น **พัฒนากร คือบุคคลสำคัญ**

ที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สำเร็จ

ขั้นตอนที่ 3 4. ลงมือทำจริงกับกลุ่ม

เป็นการติดตาม สนับสนุนการทำงานโดยพัฒนากร ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา และประสานการทำงานกลุ่มกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานด้วยความราบรื่น

1. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทำหนังสือประสานงานกับธนาคารในเขตพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม
2. พัฒนากรเข้าร่วมประชุมทุกครั้งในวันส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิก
3. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการและสมาชิก
4. ควรจัดให้มีการประชุม ฝึกรอบรม ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
5. รายงานผลความก้าวหน้า
6. เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี
7. ร่วมกับคณะกรรมการ/สมาชิก พัฒนากรกลุ่มให้ก้าวหน้า

ภายหลังการจัดตั้ง

พัฒนากรต้องตระหนักถึงปัญหาในระยะแรกของการจัดตั้งกลุ่มที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

ไม่เชื่อ
หรือกลัว!

การไม่ได้รับ
ความเชื่อถือ
จากคนในชุมชน
เพราะเคยมีกลุ่ม
ในลักษณะเดียวกัน
ไม่ประสบความสำเร็จ
ในการบริหารงาน

ไม่มีกลุ่มต้นแบบที่ดี
ที่จะเป็นตัวอย่าง
ให้แก่กลุ่ม อาจแก้ไขได้
โดยการไปแลกเปลี่ยน
เรียนรู้กับกลุ่ม
ภายนอกชุมชน

การปล่อยเงินกู้
เช่น สมาชิกใช้สิทธิคนอื่น
มากู้ คนคำประกันไม่รู้
อาจแก้ไขโดยให้ใช้สำเนา
บัตรประชาชน
เป็นหลักฐานในการกู้
และรับรองสำเนาถูกต้อง

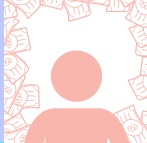
การเก็บเงินสัจจะไม่ตรงเวลาที่กำหนด
และการขาดประชุม
อาจแก้ไขโดยกำหนดเวลาที่แน่นอน
และมีมาตรการที่ใช้ในการประกอบการกู้
เช่น ลดวงเงินการกู้กรณี
ที่มีการขาดส่งเงินกู้ 3 เดือนขึ้นไป
คณะกรรมการจะมีการติดตามหาสาเหตุ
ว่าเกิดจากอะไรและร่วมกันแก้ไขปัญหา

ไม่พอใจ ไม่จ่ายเงิน

การส่งเงินกู้ของสมาชิก
อาจแก้ไขโดยการเปิด
โอกาสให้สมาชิกเพิ่มผู้ค้ำ
ประกันจาก 2 คนเป็น 4 คน
อนุมัติวงเงินใหม่
เพื่อนำไปชำระหนี้เก่า

ความปลอดภัย
การฝาก-ถอนเงินจำนวนมาก
อาจติดต่อบริการ
ให้ส่งเจ้าหน้าที่มารับ-จ่ายเงิน
ณ ที่ทำการกลุ่ม

เงินฝากอาจจะเหลือในบัญชีมากเกินไป
อาจแก้ไขโดยการนำไปซื้อสลากออมสิน

จากปัญหาหลาย ๆ ข้อ ที่กล่าวมานี้ ภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม พัฒนากรยังคงมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะแรกอาจต้องหมั่นเข้าไป ติดตามการทำงานของกลุ่ม โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกเรื่องการประสานงานกับธนาคาร เกี่ยวกับข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่ม กระตุ้นให้มีการนำปัญหามาปรึกษาหารือ ด้วยการประชุมกลุ่มเสมอ

การจัดทำเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดทำระเบียบกรรมการพัฒนาชุมชน
ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ.2555 มีวัตถุประสงค์

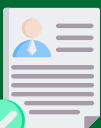
- (1) เพื่อใช้เป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนนำไปใช้ในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- (2) เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีมาตรฐาน และดำเนินงานเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริม สนับสนุน
- (3) เพื่อเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระยะเริ่มจัดตั้ง

ใบสมัครสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	สมุดสัจจะ สะสมทรัพย์ ของสมาชิก	ระเบียบกลุ่มฯ	ทะเบียนรายชื่อสมาชิก
ทะเบียนคุมเงิน สัจจะสะสม /เงินสัจจะสะสมพิเศษ	สมุดบัญชี	• บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.) • บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.) • บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.) • จบกำไร-ขาดทุน • จบดุล	

หลังจากจัดตั้งกลุ่ม

มีเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

ทะเบียนคุมลูกหนี้ เงินกู้รายตัว	ทะเบียนคุมสัญญากู้เงิน	แบบฟอร์มสัญญากู้เงิน

ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. 2555

ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๕

ตามที่กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง หลักคุณธรรม หลักความเป็นเจ้าของ และหลักการควบคุมตนเอง ของคนภายในชุมชน ให้มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชนรู้จักการพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักประหยัด อดออม และนำเงินออมสะสมรวมกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เกิดเป็นกองทุนภายในชุมชนขึ้น ซึ่งสมาชิกสามารถใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านตำบลของตนเองได้นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการในการส่งเสริมสนับสนุน และติดตามกำกับดูแล อาศัยอำนาจตามความมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตลอดจนมีอำนาจในการกำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงานซึ่งไม่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของอธิบดีให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กลุ่มออมทรัพย์” หมายความว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อเก็บออมเงินสะสมรวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเอง และดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งสมัครเข้ามาโดยถูกต้องตามระเบียบและปรากฏรายชื่ออยู่ในทะเบียนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“เงินสัจจะสะสม” หมายความว่า จำนวนเงินที่สมาชิกสมัครใจฝากออมไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามที่ให้สัจจะกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน

“เงินสัจจะพิเศษ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกรับมาฝากนอกเหนือจากเงินสัจจะสะสม สามารถเบิกถอนได้และมิตอดกลตามระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ได้รับการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก

“เครือข่าย” หมายความว่า เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หน้า ๒

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรในการส่งเสริมให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกัน

“คุณธรรม” หมายความว่า คุณธรรม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ

“กรม” หมายความว่า กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๕ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Saving for Production Group (SPG.)

ข้อ ๖ เครื่องหมายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีรูปและลักษณะ ดังนี้

(๑) ลักษณะ

(ก) เป็นวงกลมเล็ก (วงใน) ล้อมรอบด้วยวงกลมใหญ่ (วงนอก)

(ข) ภายในวงกลมเล็ก ตรงกลางเป็นรูปต้นไม้ ด้านซ้ายเป็นรูปครอบครัว (เป็นรูปคนประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก) ด้านขวาเป็นรูปดุนเงิน และรูปสายน้ำอยู่ด้านล่าง

(ค) ภายในขอบวงกลมวงนอกที่ล้อมรอบวงกลมวงใน ด้านบนมีข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ด้านล่างเป็นรูปรวงข้าว

(๒) สี

(ก) เส้นรอบวงกลมวงนอกและวงในเป็นสีฟ้า

(ข) พื้นวงกลมวงในเป็นสีขาว รูปต้นไม้ ครอบครัว และดุนเงินเป็นสีเขียว สายน้ำเป็นสีฟ้า

(ค) พื้นวงกลมวงนอกเป็นสีเหลือง ข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เป็นสีน้ำเงินและรวงข้าวเป็นสีเขียว

หมวด ๒

การดำเนินงาน

ข้อ ๗ กลุ่มออมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

๒. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม ทำให้มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม วิถีประชาธิปไตย สร้างความสามัคคี

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเป็นธรรม

ข้อ ๘ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ต้องมีจำนวนผู้ก่อตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

ข้อ ๙ กลุ่มออมทรัพย์ภายใต้ระเบียบนี้ต้องจดทะเบียนตามแนวทางที่กรมกำหนด

หน้า ๓

หมวด ๓
คณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ ให้กลุ่มออมทรัพย์มีคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการส่งเสริม แต่ละคณะมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก หรือตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสม

ให้คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการที่ได้รับคัดเลือกแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๑ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

- คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ กำหนดระเบียบข้อบังคับ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และทะเบียนเอกสารต่าง ๆ และบริหารงานทั่วไปของกลุ่มฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก
- คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิก
- คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและกิจการของกลุ่ม
- คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ส่งเสริมและสร้างเสริมความเข้าใจในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์

หมวด ๔
สมาชิก

ข้อ ๑๒ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีสามประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ที่สมัครเป็นสมาชิก ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์

(๒) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้าน/ตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะ ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

(๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

ข้อ ๑๓ บุคคลใดที่ประสงค์จะขอสมัครเป็นสมาชิก ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ ที่คณะกรรมการกำหนด

เงื่อนไขการสมัครเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๑๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบกลุ่มออมทรัพย์
- (๔) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกจากด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมด

หน้า ๕

**หมวด ๕
กิจกรรม**

ข้อ ๑๕ กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์

- (๑) การให้กู้เงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว
- (๒) การดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อรวมกันซื้อขายวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยการผลิต และสินค้าอุปโภค บริโภค ให้ได้ในราคาถูกและมีคุณภาพ
- (๓) การดำเนินงานจ้างงานเพื่อรวมกันขายข้าวหรือผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ในราคาสูง และลดการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- (๔) การดำเนินงานธนาคารข้าว เพื่อให้การสงเคราะห์ข้าวแก่ผู้ยากไร้ขาดแคลน
- (๕) กิจกรรมอื่น ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด

**หมวด ๖
เงินทุนและการเก็บรักษา**

ข้อ ๑๖ เงินทุนการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์ ได้มาจาก

- (๑) ค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และค่าปรับกรณีผิดสัญญาการใช้เงินกู้
- (๒) เงินสัจจะสะสมของสมาชิก
- (๓) เงินที่กู้หรือยืมมาจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เช่น ธนาคาร กองทุนชุมชน เป็นต้น
- (๔) เงินช่วยเหลือจากสถาบันหรือองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- (๕) เงินรายได้อื่นๆ เช่น เงินบริจาคต่างๆ

ข้อ ๑๗ การเก็บรักษาเงินกลุ่มออมทรัพย์ ให้นำฝากธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส.) หรือธนาคารอื่น

ข้อ ๑๘ การเปิดบัญชีเงินฝากตามข้อ ๑๗ ให้ประธาน รองประธาน และเหรัญญิกของกลุ่มฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่อ และเมื่อจะถอนเงินฝากต้องลงลายมือชื่อร่วมกันอย่างน้อยสองคน โดยให้ประธานลงลายมือชื่อร่วมทุกครั้ง

**หมวด ๗
เครือข่าย**

ข้อ ๑๙ เครือข่าย เป็นองค์การความร่วมมือและเชื่อมโยงกันของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเอื้ออาทร

ข้อ ๒๐ เครือข่าย มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อประสานงานและประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและสมาชิก
- (๒) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน
- (๓) เพื่อส่งเสริมองค์การเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ในแต่ละระดับ (ตำบล อำเภอ จังหวัด และ ประเทศ) ผนึกกำลังประสานเชื่อมโยงการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละระดับให้เข้มแข็ง

หน้า ๕

ข้อ ๒๑ ให้กลุ่มออมทรัพย์ มีเครือข่ายระดับ ดังนี้

- (๑) เครือข่ายระดับตำบล
- (๒) เครือข่ายระดับอำเภอ
- (๓) เครือข่ายระดับจังหวัด
- (๔) เครือข่ายระดับประเทศ

โดยให้หน่วยอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบลและระดับอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด และอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๒ ให้ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับตำบล

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับตำบลอย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับอำเภออย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการเครือข่าย มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี โดยมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินงานเครือข่าย ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านบุคลากร ด้านแหล่งทุน ด้านอื่นๆ ตามที่เครือข่ายเห็นสมควร อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเครือข่าย จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดทำระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย ขอบบังคับงบประมาณรายจ่ายของเครือข่าย และจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๓) กำกับ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การดำเนินงานกิจกรรมของเครือข่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุม ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับภาระผูกพันของเครือข่าย

(๔) จัดทำทะเบียน ระบบบัญชี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเครือข่าย

(๕) ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๖) ติดตามตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้ง ของกลุ่มออมทรัพย์

(๗) ประสานและเชื่อมโยงความร่วมมือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ของแต่ละระดับ

(๘) อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้เครือข่ายส่งเสริมให้กลุ่มออมทรัพย์ที่เข้มแข็งและมีความพร้อมเป็นแกนนำในการจัดตั้งสถาบัน เพื่อสนับสนุนให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่กรมกำหนด

ข้อ ๒๕ ให้กรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และวิธีการที่กำหนดและทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน

ข้อ ๒๖ ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นหน่วยงานสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๒๗ ให้สำนักตรวจราชการ และศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการแก่อำเภอ/จังหวัด ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

หน้า ๖

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือมีอุปสรรคในการดำเนินงานตามระเบียบนี้ให้อธิบดี พิจารณาสั่งการได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๒๙ หากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือของบ้านเมือง ให้อธิบดี มีอำนาจในการเพิกถอนกลุ่มออมทรัพย์นั้นออกจากทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๓๐ การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) จำนวนเงินสิ่งจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออมตามศักยภาพของสมาชิก โดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์

(๒) การส่งเงินสิ่งจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ รวบรวมเงินสิ่งจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ ภายในสามวันทำการ

(๓) ห้ามมิให้ส่งเงินสิ่งจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สิ่งจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

(๔) การรับเงินสิ่งจะสะสมหรือรับชำระคืนเงินกู้ยืมจากสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ให้คณะกรรมการ รวบรวมเงินดังกล่าวนำฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ภายในสามวันทำการ เมื่อมีสมาชิกยื่นขอเงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์ จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิกกู้โดย ไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้

(๕) การดำเนินธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ทุกประเภทให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง

(๖) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์คิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(๗) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ

ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายประกาศ บุญอินดี)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ระบบกรมการพัฒนาชุมชน
ว่าด้วยการส่งเสริม
การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต พ.ศ. 2555

ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

(ตัวอย่างระเบียบข้อบังคับกลุ่ม)

ระเบียบข้อบังคับ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....

หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

*****

หมวดที่ 1

ข้อความทั่วไป

- ข้อ 1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนี้ชื่อว่า “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....”
- ข้อ 2 ที่ทำการกลุ่ม ตั้งอยู่เลขที่ ..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- ข้อ 3 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม
- 3.1 เพื่อส่งเสริมและฝึกนิสัยการประหยัดและอดออมของประชาชน
  - 3.2 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพ หรือมีรายได้ถาวร อันเป็น แรงจูงใจ
  - 3.3 เพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน
  - 3.4 เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน
  - 3.5 เพื่อให้คนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันสร้างความรัก ความสามัคคีในชุมชน
  - 3.6 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจ ใช้เงินเป็นเครื่องมือพัฒนา โดย

ใช้หลักคุณธรรม 5 ประการ ดังนี้

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) ความเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 3) ความรับผิดชอบร่วมกัน
- 4) ความเห็นอกเห็นใจต่อกัน
- 5) ความไว้วางใจกัน

ข้อ 4 การปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยการส่งเสริมการพัฒนาคนสังคมและเศรษฐกิจชุมชน และให้เป็นไปตามระบบประชาธิปไตย ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

หมวดที่ 2

ว่าด้วยสมาชิกภาพ

- ข้อ 5 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 3 ประเภท คือ
1. สมาชิกสามัญ หมายถึง บุคคลทุกเพศทุกวัยอยู่ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม
  2. สมาชิกวิสามัญ หมายถึง กลุ่ม/องค์กรในหมู่บ้าน ตำบล ที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาอาชีพ สวัสดิการ สาธารณประโยชน์ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี เป็นต้น
  3. สมาชิกกิตติมศักดิ์ หมายถึง คหบดี พระภิกษุ ข้าราชการ ผู้นำชุมชน ที่ต้องการออมเงินไว้เพื่อเป็นทุนให้แก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยไม่มีวัตถุประสงค์ด้านเงินกู้

ข้อ 6 การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผู้สมัครต้องกรอกใบสมัครตามแบบที่กำหนดไว้ และต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า เป็นเงิน.....บาท/คน และไม่สามารถเรียกคืนได้
2. การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก กรรมการบริหารเป็นผู้อนุมัติให้ความเห็นชอบ
3. การเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ จะดำเนินการปีละ 1 ครั้ง ในวันที่ .....
4. ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 7 การพ้นจากสมาชิกภาพ

- 7.1 ขาดส่งเงินส่งจะสะสมติดต่อกันเป็นเวลา.....เดือน
- 7.2 ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มและคณะกรรมการบริหารกลุ่มมีมติเสียงข้างมากให้พ้นจากสมาชิกกลุ่ม

- 7.3 ลาออก และได้รับอนุญาตให้ลาออกได้
- 7.4 ตาย
- 7.5 ขาดคุณสมบัติ 5 ประการ และสมาชิกกลุ่มเสียงข้างมากให้พ้นจากสมาชิก
- 7.6 สมาชิกที่พ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อ 7.1 และ 7.3 หากประสงค์จะเป็นสมาชิกใหม่ ต้องพ้นกำหนด 1 ปี นับถัดจากวันที่พ้นจากสมาชิกกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่พ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อ 7.2 และข้อ 7.5 ต้องพ้นกำหนด 2 ปี นับถัดจากวันที่พ้นจากสมาชิกภาพ

ข้อ 8 ผู้สมัครจะต้องตั้งรับโอนผลประโยชน์ตามแบบที่กลุ่มกำหนด ในวันที่ยื่นใบสมัคร โดยคณะกรรมการจะพิจารณาจ่ายผลประโยชน์ให้แล้วเสร็จภายใน.....วัน นับแต่วันพ้นสภาพสมาชิก

ข้อ 9 สมาชิกทุกคนมีสมุดเงินฝาก คนละ 1 เล่ม ถ้าทำสูญหายหรือชำรุด ต้องเสียค่าปรับเพื่อทำสมุดเงินฝากเล่มใหม่ เล่มละ.....บาท

ข้อ 10 สมาชิกผู้ใดลาออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะต้องชำระหนี้สินที่ผูกพันที่มีต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้แล้วเสร็จสิ้นเสียก่อน และในกรณีจะกลับเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ต้องรอเวลาอีก 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการให้ลาออกโดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบฯ เช่นเดียวกับสมาชิกใหม่ทุกประการ

ข้อ 11 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีดังนี้

1. ส่งเงินส่งจะสะสมเป็นประจำเดือน
2. ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
4. เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
6. ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอที่ดีแก่กลุ่ม
7. กำกับ ตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม
8. ทำหน้าที่สนับสนุนระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม
9. ทำหน้าที่ค้ำประกันเงินกู้ให้กับสมาชิกในกลุ่มของตน
10. ทำหน้าที่ร่วมกำหนดระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและปฏิบัติตาม
11. ทำหน้าที่ร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมที่คณะกรรมการกำหนด

หมวดที่ 3

คณะกรรมการ

ข้อ 12 ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เลือกตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 4 ฝ่าย ดังนี้

รองประธาน มีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แทนเมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ รวมถึงปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ประธานมอบหมาย

เหรัญญิก มีหน้าที่รับผิดชอบการเงิน และบัญชีของกลุ่ม ควบคุมดูแลเอกสารทางการเงินต่าง ๆ เป็นผู้ลงนามในสมุดธนาคาร สมุดเช็ค ใบรับจ่ายเงิน และควบคุมดูแล การเงินและบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เลขานุการ ทำหน้าที่ จัดบันทึกรายงานการประชุม เก็บรักษารายงานเอกสารต่าง ๆ ออกหนังสือเชิญประชุม กำหนดวาระการประชุม และทำหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรรมการ

หมวดที่ 4

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อ 16 เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มาจาก

1. ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ
2. ค่าเบี้ยเงินกู้
3. เงินสัจจะสะสมและเงินสัจจะพิเศษ
4. เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ
5. เงินทุนสำรอง หรือเงินสมทบกลุ่ม (จัดสรรจากผลกำไรของกลุ่ม)
6. รายได้อื่น ๆ

ข้อ 17 การถือหุ้นของสมาชิกให้ถือว่าเป็นเงินสัจจะสะสม 100 บาท เท่ากับ 1 หุ้น ทั้งนี้สมาชิกต้องฝากเงินสัจจะเป็นประจำทุกเดือน ขั้นต่ำ.....บาท และสูงสุดไม่เกิน.....บาท

ข้อ 18 การส่งสัจจะสะสมของสมาชิกให้ นำส่งทุกวันที.....ของทุกเดือน ณ ที่ทำการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ถ้าสมาชิกขาดส่งเงินสัจจะ 3 เดือนติดต่อกัน จะไม่มีสิทธิกู้เงินในรอบปีนั้นและถ้าขาดส่งเงินสัจจะเกิน 6 เดือน ให้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ข้อ 19 คณะกรรมการกลุ่ม จะต้องนำเงินสัจจะสะสมและเงินสัจจะสะสมพิเศษ เงินรับคืน เงินกู้ นำฝากธนาคารภายในวันรุ่งขึ้น หากตรงกับวันหยุดของธนาคารให้นำฝากในวันทำการแรกของธนาคาร

ข้อ 20 การฝากถอนเงินจากธนาคาร ผู้มีอำนาจฝากถอนจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ประธาน เหรัญญิก ประธานฝ่ายตรวจสอบ และในการฝากถอนเงินจะต้องลงนามร่วมกันทั้ง 3 คน

ข้อ 21 ให้ประธานกรรมการฝ่ายอำนวยการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย มีอำนาจรักษา เงินสดไว้ได้ไม่เกิน 5,000 บาท เพื่อใช้ในการเร่งด่วนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หมวดที่ 5

เงินกู้ยืม

ข้อ 22 การกู้ยืมเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 2 ประเภท คือ

1. กู้สามัญ เป็นการกู้เพื่อให้สมาชิกกู้เงินนำไปประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ และแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย เป็น
2. กู้ฉุกเฉิน เป็นการกู้เพื่อให้สมาชิก ใช้แก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เช่น การป่วย อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ ฯลฯ

ข้อ 23 การพิจารณาเงินกู้เงิน ผู้กู้จะต้องส่งคำขอกู้ต่อกรรมการฝ่ายการเงินกู้เพื่อพิจารณาอนุมัติภายในวันที่..... หลักการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. วงเงินสัจจะสะสม
3. วัตถุประสงค์การขอกู้และความจำเป็น

4. ชัดความสามารถในการส่งเงินกู้คืน
5. การอนุมัติเงินกู้ใช้มติเสียงข้างมากของคณะกรรมการฝ่ายเงินกู้

ข้อ 24 วงเงินกู้และระยะเวลาการกู้

ประเภทกู้สามัญ ผู้กู้จะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มมาไม่น้อยกว่า 6 เดือนติดต่อกันและปฏิบัติตามกฎของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาเป็นอย่างดี กู้ได้ไม่เกินวงเงินของเงินสัจจะสะสมของตนเอง หากต้องการกู้เกิดวงเงินสัจจะ จะต้องมีส่วนเกินที่มีวงเงินสัจจะสะสมเพียงพอกับวงเงินที่กู้มาค่าประกันและสมาชิกที่เป็นผู้ค้ำประกันจะไม่มีสิทธิ์กู้เงินจนกว่าผู้กู้จะผ่อนชำระเงินกู้ในวงเงินที่ตนเองค้ำประกันหมดก่อน การชำระคืนกำหนดภายในเวลา 1 ปี

ประเภทกู้ฉุกเฉิน สมาชิกที่มีสิทธิได้ต้องเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ติดต่อกันและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นอย่างดี วงเงินกู้สูงสุดคนละไม่เกิน.....บาท กำหนดระยะเวลาส่งคืนไม่เกิน 6 เดือน

ข้อ 25 ดอกเบี้ยเงินกู้ กลุ่มกำหนดอัตราดอกเบี้ยประเภทกู้สามัญ ร้อยละ 12 บาท/ปี ดอกเบี้ยเงินกู้ฉุกเฉิน อัตราร้อยละ 6 บาท/ปี

ข้อ 26 สมาชิกที่ไม่สามารถจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตรงตามกำหนดสัญญาจะต้องเสียค่าปรับร้อยละ 1 บาท/เดือน

ข้อ 27 สมาชิกที่ผิดนัดการชำระหนี้ตามสัญญา โดยไม่มีเหตุอันควร คณะกรรมการบริหารมีอำนาจพิจารณาเพิกถอนการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และให้นำเงินสัจจะสะสมของสมาชิกที่มีอยู่นั้นชำระหนี้ก่อนจึงจะคืนเงินที่เหลือให้ หากเงินสัจจะสะสมที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ให้สมาชิกและผู้ค้ำประกันรับผิดชอบร่วมกันจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้ครบตามจำนวนที่เหลือ

หมวดที่ 6

การจัดสรรผลกำไร

ข้อ 28 เมื่อกลุ่มมีผลกำไร กลุ่มจะต้องจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปี ดังนี้

1. ปันผล ร้อยละ 50
2. เฉลี่ยคืน ร้อยละ 10
3. สมทบเป็นเงินทุนของกลุ่ม ร้อยละ 10
4. ทูลดำนินงานและค่าตอบแทนกรรมการ ร้อยละ 20
5. ทูลสวัสดิการสมาชิกและชุมชน ร้อยละ 10

หมวดที่ 7

การประชุม

ข้อ 29 การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิก จะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในเดือน.....ของทุกปี

ข้อ 30 การประชุมวิสามัญของสมาชิก จะจัดทำได้ตามความจำเป็น โดยมีมติของสมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง หรือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ 31 จัดให้มีการประชุมสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน

ข้อ 32 จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเป็นประจำทุกเดือน ในกรณีเร่งด่วนให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม

หมวดที่ 8

รายงานฐานะการเงินประจำปี

ข้อ 33 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องจัดทำรายงานฐานะทางการเงินประจำปีติดประกาศไว้ที่ทำการกลุ่ม ภายในเดือน มกราคม ของทุกปี

ข้อ 34 คณะกรรมการตรวจสอบ ร่วมกับพัฒนาการผู้ประสานงานตำบล..... ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและฐานะการเงินของกลุ่ม อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ข้อ 35 คณะกรรมการกลุ่มจะต้องรายงานฐานะทางการเงินให้อำเภอทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....

ใบสมัครสมาชิก

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิที่บ้าน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่สมาชิก.....

ให้ระบุเรียงตามลำดับ
การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
กรณี สมาชิกลาออก/
เสียชีวิต ไม่เลือกเลข
สมาชิกอื่น ๆ ขึ้นมา
แทนก็ หากมีสมาชิก
สมัครใหม่ให้ใช้เลข
ต่อจากลำดับสุดท้าย

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....อายุ.....ปี
ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๒. อาชีพและรายได้

๒.๑ อาชีพหลัก.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

๒.๒ อาชีพรอง.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

๓. การเป็นสมาชิกประเภท

☐ สามัญ ☐ วิสามัญ ☐ กิตติมศักดิ์

๔. ข้าพเจ้าขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิที่บ้าน.....

สำหรับสมาชิก
กรกรรายละเอียดให้ครบทุกข้อ
พร้อมลงลายมือชื่อผู้สมัคร

ข้าพเจ้าเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิเป็นอย่างดี สัญญาว่าจะปฏิบัติตามระเบียบ
ข้อบังคับของกลุ่มโดยเคร่งครัด และขอรับรองว่าข้อมูลตามที่กล่าวมาข้างต้นเป็นจริงทุกประการ พร้อมใบสมัครนี้ ได้ส่งเงิน
ค่าสมัครและค่าธรรมเนียมแรกเข้ามาแล้ว จำนวนเงิน.....บาท

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร
(.....)

ความเห็นคณะกรรมการ

ได้รับใบสมัครของ(นาย/นาง/นางสาว).....แล้ว เห็นว่า

☐ มีคุณสมบัติครบถ้วน ควรรับเป็นสมาชิกเลขที่.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

☐ ไม่ควรรับ เพราะ.....

(ลงชื่อ).....ประธานกลุ่ม
(.....)

สำหรับคณะกรรมการ
ระบุคุณสมบัติของสมาชิก
พร้อมให้ประธานกลุ่ม
ลงลายมือชื่อให้ครบถ้วน

การรับโอนผลประโยชน์

ข้าพเจ้า.....ขอตั้งผู้รับโอนผลประโยชน์ถ้าหากข้าพเจ้าถึงแก่กรรม โดยขอ
มอบให้ผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ เป็นผู้รับโอนผลประโยชน์จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิ คือ

๑. ....ความสัมพันธ์.....

๒. ....ความสัมพันธ์.....

(ลงชื่อ).....ผู้มอบ
(.....)

(ลงชื่อ).....พยาน/กรรมการ (ลงชื่อ).....พยาน/กรรมการ
(.....) (.....)

การรับโอนผลประโยชน์
ให้สมาชิกระบุผู้รับผลประโยชน์
พร้อมลงลายมือชื่อผู้มอบ
และให้พยาน/กรรมการลงลายมือ
ชื่อให้ครบทั้งสองคน จึงจะถือว่า
ใบสมัครสมาชิกนั้นสมบูรณ์

NEW PEUL
TIPS

ใบสมัครสมาชิก

[illegible]

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่สมาชิก
ต้องเป็นเลขเดียวกัน
กับใบสมัครสมาชิก

HELPFUL TIPS

ทะเบียนรายชื่อสมาชิก

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

จำนวนเงินสัจจะต้องเท่ากันทุกเดือน
สมาชิกสามารถเพิ่ม/ลดได้ 1 ครั้งเมื่อครบปีเท่านั้น

HELPFUL TIPS

ทะเบียนคุณเงินสัจจะสะสม

บัญชีเงินสด - เงินฝากธนาคาร (ส.)

[illegible]

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน...

[illegible]

บัญชีรายได้และหนี้สิน
(ร.)

HELPFUL TIPS

บัญชีรายจ่าย
และสินทรัพย์ (จ.)

สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำขอกู้เงิน

คำขอกู้เงินสามัญ

หนังสือกู้ที่ .....
เขียนที่ .....
วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....

ข้าพเจ้า..... สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....สมาชิกเลขที่.....
ส่งเงินสัจจะสะสมเดือนละ ..... บาท ปัจจุบันมีเงินสัจจะสะสม ..... บาท ขอทำ
สัญญากู้ไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน..... เพื่อเป็นหลักฐานดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้าพเจ้าขอกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน..... จำนวน.....บาท
(.....) เพื่อนำไปใช้จ่ายในรายการต่อไปนี้

๑. ....
๒. ....
๓. ....

(ชี้แจงความมุ่งหมายและเหตุผลแห่งการกู้โดยละเอียด ถ้าจะนำเงินไปใช้เพื่อความมุ่งหมายหลายอย่าง ก็แยกระบุจำนวนเงินและค่าใช้จ่ายสำหรับแต่ละอย่าง)

ข้อ ๒. ขณะนี้ ข้าพเจ้ามีอาชีพ.....และมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ..... บาท
ส่งเงินสัจจะสะสมเดือนละ..... บาท มีเงินสัจจะสะสมรวมทั้งสิ้น..... บาท
(.....)

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าขอใช้เงินสัจจะสะสมที่มีอยู่ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเงินที่มีสิทธิและ
ประโยชน์อื่นใดอันจะพึงได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของข้าพเจ้ามาเป็นหลักประกัน
เงินกู้ครั้งนี้

ข้อ ๔. เพื่อให้หลักประกันที่มั่นคงยิ่งขึ้น จึงให้บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้

๑) นาย/นาง/นางสาว .....สมาชิกเลขที่.....
มีเงินสัจจะสะสม ..... บาท

๒) นาย/นาง/นางสาว .....สมาชิกเลขที่.....
มีเงินสัจจะสะสม ..... บาท

ข้อ ๕. ข้าพเจ้าขอให้คำมั่นสัญญาว่า ข้าพเจ้าจะส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยครบตามจำนวนภายใน
วันที่.....รวม.....งวด งวดละ.....บาท

ข้อ ๖. หากข้าพเจ้าไม่ส่งคืนเงินกู้ ตาม (ข้อ ๕.) จะยินยอมเสียค่าปรับเป็นจำนวนเงิน.....บาท/เดือน

ข้อ ๗. ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....โดยตลอดแล้ว และยินดีปฏิบัติตามระเบียบโดยไม่มีเงื่อนไข ในกรณีที่ผิดสัญญาที่ให้ไว้ในข้อ ๕ ข้าพเจ้า ยินยอมให้กลุ่มพิจารณาโทษตามที่ระบุไว้ในระเบียบและดำเนินคดีตามกฎหมายได้ตามที่คณะกรรมการ เห็นสมควร หนังสือฉบับนี้ทำไว้ ณ วันที่ ซึ่งระบุไว้ข้างต้น ข้าพเจ้าและผู้ค้ำประกันได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ).....ผู้กู้
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

สมาชิกเลขที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน
(.....)

สมาชิกเลขที่.....

ความเห็นคณะกรรมการเงินกู้

( ) อนุมัติ จำนวน.....บาท (.....)

( ) ไม่อนุมัติ เพราะ.....

ลงชื่อ.....ประธานคณะกรรมการเงินกู้
(.....)

[illegible]

ส่วนที่ 3

การจัดทำบัญชี
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

บัญชีหลัก

- บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)
- บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
- บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)

ระบบบัญชี
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

หลักฐานทางการเงิน
หลักฐานที่จัดทำไว้
เป็นหลักฐานทางการบริหาร

- ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญคู่จ่าย (ใบเสร็จจ่าย) ใบสำคัญจ่าย
- สมุดคู่ฝาก หลักฐานการนำส่งเงินฝากธนาคาร หลักฐานการจ่ายเงิน สลิปการถอนและฝากเงิน
- สัญญาเงินกู้ฯ ระเบียบกลุ่มฯ กฎ กติกา บันทึกการประชุม ทะเบียนคุมเงินประเภทต่าง ๆ ฯลฯ

บัญชีเสริม

- ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม
- ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
- ทะเบียนคุมค่าชอู้
- ทะเบียนสมาชิก
- ทะเบียนคุมเงินทุนประเภทต่าง ๆ

การลงบัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)

บัญชีขั้นต้นใช้ลงรายการรับ-จ่าย เมื่อมีการรับหรือจ่ายเป็นเงินสด
บัญชีเงินสดนี้ได้นำบัญชีเงินฝากธนาคารมารวมไว้ด้วยกัน
แบ่งเป็น 3 ช่อง คือ

ช่องบัญชีเงินสด

ช่องบัญชี
เงินฝากประจำ

ช่องบัญชี
เงินฝากออมทรัพย์

หรืออาจเพิ่มเป็นชื่อบัญชีเป็นรายละเอียด
หากมีสมุดบัญชีหลายเล่ม
อาจเพิ่มช่องหรือเพิ่มจำนวนเล่มโดยอนุโลม

ใช้ลงจำนวนเงินที่ได้รับ
หรือจ่ายเป็นเงินสด
ถ้ารับเงินก็ลงในช่องรับ
ถ้าจ่ายลงในช่องจ่าย
และบวกหรือลบ
กับยอดคงเหลือ
แล้วแสดงยอดคงเหลือ
โดยให้พันยอดกัน
ไปทุกบรรทัด

ใช้ลงจำนวนเงินเมื่อนำ
 ฝากธนาคาร หรือถอนเงิน
 จากธนาคารและบวก
 หรือลบกับยอดคงเหลือ
 แล้วแสดงยอดคงเหลือ
 ซึ่งยอดคงเหลือ
 จะตรงกับยอดคงเหลือ
 ของสมุดคู่ฝากธนาคาร
 ตามบัญชีนั้น ๆ
 โดยให้พินยอมกัน
 ไปทุกบรรทัด

[illegible]

ส่วนที่ 3 ชองบักยชิทุน
ชองนี้ใช้สำหรับบันทึกเงินทูล
ต่าง ๆ ที่กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต ได้กันไว้
จากกำไรสุทธิ ได้แก่ ทูลสำรอง
ทุนสาธารณะ ทุนขยายงาน
ฯลฯ หรืออาจรวมทั้งเงินทูล
ของกลุ่มด้วย

รายรับที่ปรากฏในช่องหนี้สิน
และเงินทุนต่าง ๆ ให้นำลง
ในงบดุลด้านหนี้สินและทุน

เมื่อสิ้นปีปิดบัญชีแล้ว
ให้นำรายรับกับรายจ่ายในช่วง
รายได้ทุกประเภทนำไป
จัดทำงบกำไร-ขาดทุน
ด้านรายรับ หรือรายได้

สมุดบันทึก - รายงาน			
โรงเรียน/สังกัด		ชื่อ	
วันที่	เรียนจบแล้ว	เรียน	จบ
โรงเรียน/สังกัด		เรียนจบแล้ว	
เรียน		เรียน	
สอน/สอนอยู่		สอน/สอนอยู่	
ไม่สอน		ไม่สอน	
สอน/สอนแล้ว		สอน	
งานอื่นๆ		งาน	
		งาน	
		งาน	

แบ่งเป็น 2 ส่วน

รายจ่าย

สินทรัพย์

บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)

ชื่อกลุ่ม..... บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

พ.ศ....	วันที่	รายการ	หน้า บัญชี	1 รายจ่าย					2 สินทรัพย์			
เดือน				ค่าเครื่อง เขียนแบบ พิมพ์	ค่า พาหนะ	ค่าบริการ จ้างทำ งาน	ค่าบริการ เงินกู้ ธนาคาร	ปันผล ดอกเบี้ย ธนาคาร	รายจ่าย อื่นๆ	ลูกหนี้เงินผู้ขาย	ลูกหนี้เงินผู้ฝากเงิน	กิจกรรมของกลุ่ม
										ให้กู้ รับคืน	คงเหลือ ให้กู้ รับคืน	คงเหลือ ให้กู้ ชำระ คงเหลือ
ส่วนที่ 1 ช่องรายจ่าย												
เป็นรายจ่ายอันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ดอกเบี้ยเงินฝาก ของสมาชิก ดอกเบี้ยเงิน กู้ธนาคาร เงินปันผล และเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก												
ส่วนที่ 2 ช่องสินทรัพย์												
เป็นรายจ่ายที่มีได้จ่ายขาดแต่เป็นการจ่ายเงิน ซึ่งกลุ่มจะได้รับเงินส่วนนั้นกลับคืนเมื่อครบกำหนดหรือเป็นการจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์อื่น ๆ ได้แก่ การจ่ายเงินให้สมาชิกกู้ (ลูกหนี้) การนำเงินไปลงทุน ในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม หรือการจ่ายเงินซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ												

งบกำไร - ขาดทุน

สิ้นสุด ณ วันที่: ..... เดือน: ..... ปี: .....

วันที่	จำนวนเงิน		จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.		บาท	สต.
ค่าขายสินค้า, ค่าธรรมเนียม			ค่ากำไรสุทธิรวมก่อนภาษี		
ค่าปันปี			ค่าขาดทุน		
ดอกเบี้ยเงินกู้			ดอกเบี้ยเงินฝาก		
เงินบริจาค			ดอกเบี้ยเงินยืมธนาคาร		
ดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์			เงินเดือน		
ราคาซื้อขาย ฯลฯ			ผลสิ้นปี		
			ราคาซื้อคืน ฯลฯ		

*** เมื่อสิ้นปีให้นำรายจ่าย
ทุกประเภทในช่องรายจ่าย**

[illegible]

งบกำไร-ขาดทุน

จัดทำขึ้นเพื่อหากำไรสุทธิประจำปี หรือหากำไรสุทธิของการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
โดยนำรายรับ และรายจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
มาเปรียบเทียบกัน ผลต่างคือ ผลกำไรหรือขาดทุน แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านรับและด้านจ่าย

งบกำไร - ขาดทุน					
สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....					
วัน	จำนวนเงิน		จ่าย	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.		บาท	สต.
ค่าสมัคร,ค่าธรรมเนียม			ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์		
ค่าปรับ			ค่าพาหนะ		
ดอกเบี้ยเงินกู้			ดอกเบี้ยเงินฝาก		
เงินบริจาค			ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร		
ดอกเบี้ยธนาคาร			เงินเดือน		
รายได้อื่น ๆ			เงินเดือน		
			รายจ่ายอื่น ๆ		

นำยอดรวมของรายรับทุกประเภทในวันสิ้นปี
ซึ่งปรากฏใน ช่องรายได้
ของบัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
มาลงทางด้านรับของงบกำไร-ขาดทุน

นำยอดรวมของรายจ่ายทุกประเภทในวันสิ้นปี
ซึ่งปรากฏในช่องรายจ่ายของบัญชีรายจ่าย
และสินทรัพย์ (จ.) มาลงด้านจ่ายของงบกำไร-ขาดทุน

รวมยอดรายรับและรายจ่าย นำยอดรวม
ของรายรับลบด้วยยอดรวมของรายจ่าย
ผลต่าง (รายรับสูงกว่ารายจ่าย) คือ กำไรสุทธิ

แสดงยอดกำไรสุทธิไว้ทางด้านรายจ่าย
ของงบกำไร-ขาดทุน รายจ่ายต่าง ๆ
ในงบกำไร-ขาดทุน (ด้านจ่าย)
บวกกำไรสุทธิจะเท่ากับยอดรวมทางด้านรับ

การคำนวณเงินปันผล

การคำนวณเงินปันผลให้กับสมาชิกกลุ่ม
จะต้องแปลงเงินสัจจะสะสมของสมาชิกให้เป็นหุ้นเสียก่อน
ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้กำหนดมูลค่าไว้ว่า 100 บาท
จะเท่ากับ 1 หุ้น การจ่ายเงินปันผลก็จะจ่ายตามจำนวนหุ้นที่สมาชิก
แต่ละคนมีอยู่ โดยมีหลักเกณฑ์การคำนวณ ดังนี้

เช่น กำหนดให้ส่งเงินสัจจะ ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน
และเมื่อครบ 1 หุ้น (100 บาท) ในเดือนใด
ให้เริ่มคิดเงินปันผลนับแต่เดือนที่ครบเป็นต้นไป

แต่ถ้าสมาชิกส่งเงินสัจจะหลังจากวันที่ 5 ของทุกเดือน
เมื่อครบ 1 หุ้นในเดือนใด ให้เริ่มคิดเงินปันผลในเดือนถัดไป
เช่น 100 บาท หรือ 1 หุ้นในเดือนกรกฎาคม
แต่การส่งเงินสัจจะเป็นการส่งหลังวันที่ 5
ก็ให้เริ่มคิดเงินปันผลในเดือนถัดไป คือ เดือนสิงหาคม เป็นต้นไป

**การคำนวณ
เงินปันผล
มี 2 วิธี**

สะสมเงินสัจจะ (แบบธนาคาร)

ตัวเฉลี่ย

วิธีที่ 1 สะสมเงินสัจจะ (แบบธนาคาร)

การคำนวณเงินปันผลจ่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้สมาชิกส่งเงินสัจจะภายในวันที่ 5 ของเดือน นายเขียวซึ่งเป็นสมาชิกได้ให้สัจจะไว้เดือนละ 70 บาท โดยเริ่มส่งเงินสัจจะในเดือนกันยายน เป็นต้นไป ถ้ากลุ่มจ่ายเงินปันผล 8%

คำถาม

นายเขียวจะได้รับเงินปันผลเท่าใด

วิธีที่ 1 แบบ ก. วิธีคำนวณ (ส่งเงินสัจจะภายในวันที่ 5 ของเดือน)

วัน/เดือนที่ส่ง	จำนวนเงินที่ส่ง แต่ละเดือน	รวมเป็นเงิน ที่ส่งแล้ว	จำนวนเงิน ที่มีสิทธิได้รับปันผล
5 ก.ย.	70	70	0
5 ต.ค.	70	140	100
5 พ.ย.	70	210	200
5 ธ.ค.	70	280	200
รวม	280	280	500

นายเขียวจะได้รับเงินปันผล = $500 \times 8 / 100 \times 12 = 3.34$ บาท

วิธีที่ 1 สะสมเงินสัจจะ (แบบธนาคาร)

การคำนวณเงินปันผลจ่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้สมาชิกส่งเงินสัจจะภายในวันที่ 5 ของเดือน นายเขียวซึ่งเป็นสมาชิกได้ให้สัจจะไว้เดือนละ 70 บาท โดยเริ่มส่งเงินสัจจะในเดือนกันยายน เป็นต้นไป ถ้ากลุ่มจ่ายเงินปันผล 8%

คำถาม

นายเขียวจะได้รับเงินปันผลเท่าใด

วิธีที่ 1 แบบ ข.

วิธีคำนวณ (ส่งเงินสัจจะภายในวันที่ 5 ของเดือน)

วัน/เดือนที่ส่ง	จำนวนเงิน ที่ส่งแต่ละ เดือน	รวมเป็นเงิน ที่ส่งแล้ว	จำนวนเงินที่มีสิทธิได้รับปันผล			
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
5 ก.ย.	70	70	0	0	0	0
5 ต.ค.	70	140	0	100	0	0
5 พ.ย.	70	210	0	100	100	0
5 ธ.ค.	70	280	0	100	100	0

นายเขียวจะได้รับเงินปันผล

$$= (100 \times 8 \times 3) / 100 \times 12 + (100 \times 8 \times 2) / 100 \times 12 = 3.34 \text{ บาท}$$

วิธีที่ 2 ถัวเฉลี่ย

จากตัวอย่างเดิม ถ้ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีกำไรสุทธิ
เหลือภายหลังจากการจัดสรรตามข้อกำหนดของกลุ่ม แล้ว 20,000 บาท
มีเงินสัจจะที่คำนวณเป็นหุ้นได้ 2,000 หุ้น ถ้านายเขียวซึ่งเป็นสมาชิกมีเงินสัจจะ
ซึ่งคำนวณเป็นหุ้นแล้วเท่ากับ 10 หุ้น

คำถาม

นายเขียวจะได้รับเงินปันผลเท่าใด

วิธีคำนวณ

คำนวณหุ้นได้ 2,000 หุ้น = กำไรสุทธิ 20,000 บาท

นายเขียวมีหุ้น 10 หุ้น = $20,000 \times 10 / 2,000 = 100$ บาท

นายเขียวจะได้รับเงินปันผล 100 บาท

การคิดเงินเฉลี่ยคืน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่าย (การลงทุน) ของกลุ่ม นอกจากสมาชิกจะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการปันผลตามสัดส่วนของเงินสะสม และจากกิจกรรมของกลุ่มแล้ว...

“เงินเฉลี่ยคืน” เป็นอีกส่วนหนึ่งที่กลุ่มจะต้องจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิก เป็นการจัดสรรให้ตามสัดส่วนของการใช้บริการของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งมีวิธีคิดคำนวณ ดังนี้

คิดจากดอกเบี้ยเงินกู้

1. กลุ่มมีกำไรสุทธิ 10,000 บาท และจัดสรรกำไรสุทธิ 5% ตามมติกรรมการบริหารกลุ่ม เป็นเงินเฉลี่ยคืน จำนวน 500 บาท
2. สมาชิกกลุ่ม จำนวน 15 ราย กู้เงินจากกลุ่ม เมื่อสิ้นปี จ่ายดอกเบี้ยให้กลุ่มเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 2,000 บาท

การจ่ายดอกเบี้ยตามข้อ 2.

ปรากฏว่า นาย ก. จ่ายเป็นเงิน 300 บาท

และนาย ข. จ่ายเป็นเงิน 200 บาท

ส่วนที่เหลืออีก 13 คน จ่ายมาก – น้อย ต่างกันตามจำนวนเงินที่กู้ไป

คำถาม

นาย ก. และ นาย ข.

จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนคนละเท่าใด

เฉลี่ย

วิธีคิด ใช้หลักบัญญัติไตรยางศ์

ดอกเบี้ยย 2,000 บาท ได้เงินเฉลี่ยคืน = 500 บาท
ดอกเบี้ยย 1 บาท ได้เงินเฉลี่ยคืน = $500 \times 1 \text{ บาท} / 2,000 \text{ บาท}$
= 0.25 บาท

ดังนั้น

1)	นาย ก. ได้เงินเฉลี่ยคืน	$300 \times 0.25 = 75 \text{ บาท}$
2)	นาย ข. ได้เงินเฉลี่ยคืน	$200 \times 0.25 = 50 \text{ บาท}$

ทั้งนี้ สมาชิกที่เหลืออีก 13 คน
ก็จะได้รับเงินเฉลี่ยคืน
ในลักษณะเดียวกันตามสัดส่วนมาก - น้อยของดอกเบี้ยที่แต่ละคนต้องจ่ายให้กับกลุ่ม

การตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

งบดุล
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับ	จำนวนเงิน		จ่าย	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.		บาท	สต.
เงินสด					
เงินฝากประจำ			เงินสัจจะสะสม		
เงินฝากออมทรัพย์			เงินสัจจะสะสมพิเศษ		
เงินกู้สามัญ (ลูกหนี้)			เงินกู้ธนาคาร		
เงินกู้เงิน (ลูกหนี้)			ทุนสำรอง		
กิจกรรมกลุ่ม					
			กำไรสุทธิ		

กรณี งบดุล

- 1) บวกยอดรายการทั้งหมดของรายการสินทรัพย์ และด้านหนี้สินและทุนว่าถูกต้อง
- 2) ตรวจสอบดูว่ามีการผ่านรายการต่าง ๆ มาจากบัญชีรายวัน และบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
- 3) ยอดรายการทางด้านสินทรัพย์จะต้องเท่ากับหนี้สินและทุน

ตรวจสอบจากเอกสาร

สินทรัพย์

1. ให้ตรวจสอบใบสำคัญรับ/จ่าย ที่แสดงถึงแหล่งที่มาของสินทรัพย์
2. ใบเสร็จรับเงิน
3. สมุดบัญชีเงินฝากของกลุ่ม

หนี้สิน

1. สัญญากู้เงิน
2. ใบสมัคร

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

[illegible]

- 1) บวกลบรายการทั้งหมดของรายได้และรายจ่ายให้ถูกต้อง
- 2) ตรวจสอบว่ามีการผ่านรายการต่าง ๆ จากบัญชีรายวัน และบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
- 3) ยอดรายได้และรายจ่ายบนกำไรขาดทุนจะต้องเท่ากัน (ผลต่างคือกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน)

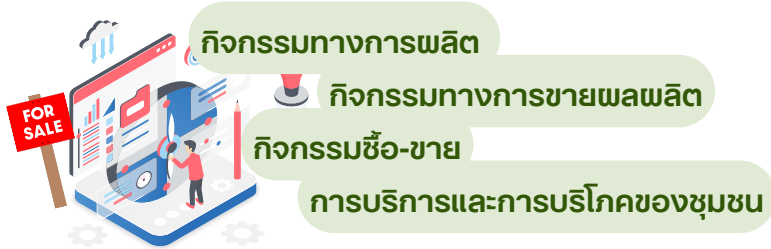
1. ให้ตรวจสอบดูใบสำคัญรับ/จ่าย
2. ใบเสร็จรับเงิน
3. สมุดบัญชีเงินฝากถอนของกลุ่ม

ส่วนที่ 4
กิจกรรมเครือข่าย
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การลงทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปิมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ยชีวภาพ เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจ ในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หรือจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มและชุมชน

กิจกรรมเครือข่าย

กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ

นำผลกำไรมาจัดสวัสดิการ

เป้าหมาย

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีกิจกรรมเครือข่ายธุรกิจชุมชน ที่สร้างงาน เพิ่มรายได้ ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจของสมาชิกและชุมชนได้
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คณะกรรมการ สมาชิก และคนในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ
3. กิจกรรมเครือข่ายธุรกิจชุมชนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สามารถนำผลกำไรมาจัดสรรเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก และชุมชน

ปัจจุบัน มีกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

ศูนย์สาธิตการตลาด

ธนาคารข้าว

ปั๊มน้ำมัน

โรงสีชุมชน

ศูนย์สาธิตการตลาด
ลอยฟ้า

โรงน้ำดื่มชุมชน

ยังฉาง

ลานตากผลผลิต

กิจกรรมอื่น ๆ

เช่น ตลาดนัดชุมชน กองทุนปุ๋ย จำหน่ายไข่ไก่ รับซื้อน้ำยาง รถไถให้เช่า
จำหน่ายวัตถุดิบการเกษตร การบริหารจัดการน้ำ กลุ่มทอผ้า เป็นต้น

ขั้นตอนกระบวนการ

01

ประเมินความพร้อมของกลุ่ม

- บุคลากรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
- เงินทุนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จะนำไปลงทุน
- ความเป็นไปได้ กลุ่มเป้าหมาย ตลาดรองรับ

02

วิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยงของกลุ่ม

- เหตุผลความจำเป็น
- โครงสร้างคณะกรรมการและการกำกับดูแล
- ผลผลิต การจัดเก็บข้อมูลสินค้า
- การคำนวณต้นทุน การจัดแบ่งผลกำไร
- สถานที่ดำเนินการ แหล่งจัดจำหน่าย
- ประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ
- ข้อจำกัด สภาพแวดล้อม ประชากร ทรัพยากร
- ข้อป้องกันและการแก้ไข

03

ลงมติคัดเลือก

04

จัดทำแผนธุรกิจ

- กลุ่มลูกค้า สภาพการแข่งขันของธุรกิจ
- วิเคราะห์ SWOT
- ตั้งเป้าหมาย ระยะสั้น 1 ปี / ระยะกลาง 3-5 ปี / ระยะยาว 5 ปีขึ้นไป
- แผนการดำเนินงาน การตลาด การขายสินค้า การบริการ และการเงิน
- แผนฉุกเฉิน การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ

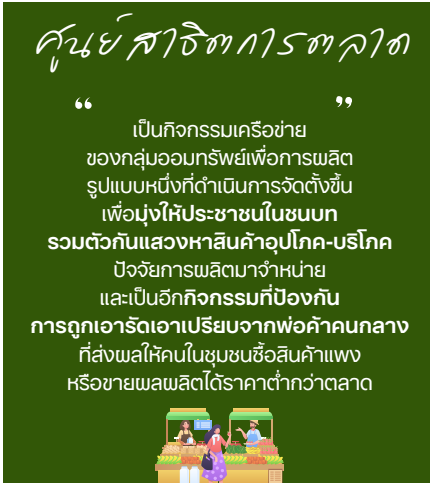
05

ดำเนินกิจกรรมเครือข่าย

"คู่มือหลักสูตร
กิจกรรมเครือข่ายกลุ่ม
ออมทรัพย์เพื่อการผลิต"

ศูนย์สาธิตการตลาด

รูปแบบ/ลักษณะการดำเนินงาน

“ศูนย์สาธิตการตลาด” เป็น กิจกรรม เครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รูปแบบหนึ่งที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้น เพื่อมุ่งให้ประชาชนในชนบทรวมตัวกันแสวงหาสินค้าอุปโภค-บริโภค ปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายและเป็นอีกกิจกรรมที่ป้องกันการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางที่ส่งผลให้คนในชุมชนซื้อสินค้าแพงหรือขายผลผลิตได้ราคาต่ำกว่าราคาตลาด

วัตถุประสงค์

- เพื่อฝึกหัดให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีความรู้ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปดำเนินการศูนย์สาธิตการตลาด ด้านการค้าขายได้
- เป็นการฝึกหัดการนำเงินทุนที่มีผู้ไปลงทุน เพื่อให้เกิดดอกผลเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น
- เพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและประชาชนในหมู่บ้าน ให้สามารถหาซื้อสิ่งของใช้ในครอบครัว และอุปกรณ์การประกอบอาชีพได้สะดวก รวดเร็วและประหยัด
- ป้องกันการถูกเอาเปรียบต้องซื้อของแพงและขายผลผลิตได้ราคาต่ำของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและประชาชนทั่วไป
- ต้องการให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีฐานะยากจน มีบทบาทด้านการค้าในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอาจขยายผลไปสู่ระดับอำเภอ จังหวัดได้

แนวคิด (Concept)

รวมกันซื้อ - รวมกันขาย

รวมกันซื้อ

เป็นการจัดหาสินค้าหรือความต้องการซื้อของคนในชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาดไปซื้อมาในราคาส่ง แล้วขายสู่ชุมชนในราคายุติธรรม

รวมกันขาย

ช่วยกระจายสินค้าชุมชน โดยอาจเป็นสินค้าเกษตรกรรมหรือสินค้าชุมชน จากฝีมือของคนในชุมชน มาขายในศูนย์หรือขายออกสู่ตลาด

ศูนย์สาธิตการตลาด

ชั้นที่

1

ศึกษาความต้องการซื้อและขายสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภค

WHERE

ลูกค้าอยู่ที่ไหน

WHEN

จุดเด่น/จุดขาย

WHO

ขายสินค้าให้ใคร

5W1H

วิเคราะห์กลุ่มลูกค้า

WHY

บริการแบบใด ส่งเสริมการขาย
ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางใด

WHAT

ลูกค้าต้องการอะไร

HOW

ลูกค้าซื้อมากสุดเวลาไหน

การเลือกสินค้าและบริการ

สินค้าอุปโภค-บริโภค

สินค้าชุมชน

สินค้าเกษตร

กลยุทธ์การตั้งราคา

กลยุทธ์ราคาหัวใจ

ข้อ 1
แต้ม 1

ตั้งราคาขายเป็นเซต (เป็นชุด)
ลูกค้าจะรู้สึกคุ้มกว่า

ข้อ 1
คุ้มกว่า

ตั้งราคาสินค้าลงท้ายด้วยเลข

ลูกค้าว่าราคาดันถูก ถ้าเป็น 99 บาท
แทนที่จะเป็น 100 บาท

New!
"9"

HELPFUL
TIPS

“คู่มือกิจกรรม
การยกระดับ
การดำเนินงาน
ศูนย์สาธิต
การตลาดต้นแบบ”

การส่งเสริมการขาย

การปันผล

เฉลี่ยคืน 6 เดือนครั้ง หรือ ปีละ 1 ครั้ง
รวมถึงการจับคู่ป้องกันรางวัล

การทำสื่อโฆษณา

ภายนอก

รูปแบบมีขนาดใหญ่
เห็นได้ชัด สะดุดตา

ภายใน

มีจุดดึงดูดสายตา
เช่น หน้าเคาน์เตอร์คิดเงิน
หรือหน้าชั้นวางสินค้า

ศูนย์สาธิตการตลาด

ชั้นที่

2

พิจารณาการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด

การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด

1. เกิดจากเงินทุนที่มาจากการทำงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 100%
  2. กู้เงินธนาคาร โดยใช้สมุดสัจจะของกลุ่มฯ ค้ำประกันเงินกู้
  3. ระดมทุนใหม่จากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือบุคคลทั่วไป โดยอาจกำหนดราคาหุ้น เช่น 100 บาท = 1 หุ้น สมาชิกแต่ละคนถือหุ้นได้ ไม่เกินคนละ 20 หุ้น
- * แต่ต้องมีเงินทุนบางส่วนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มาลงหุ้นด้วย

ชั้นที่

3

ศึกษาต้นทุนสินค้าแต่ละชนิดที่จัดจำหน่ายในศูนย์สาธิตการตลาด

วิธีคิดต้นทุน-กำไร

1. จดราคาของที่ซื้อมาทุกครั้ง
2. หาราคาต่อกรัมหรือต่อชิ้น
3. คิดราคาต่อสูตร โดยการคูณปริมาณที่ใช้กับราคาต่อกรัม
4. รวมเป็นต้นทุนวัตถุดิบ
5. คิดค่าแรง/ค่าไฟ/ค่าของที่อาจทำเสีย = 30% ของต้นทุนวัตถุดิบ
6. คิดกำไร 30-50% ของทุน+ค่าแรง
7. รวมต้นทุนทั้งหมด = ทุน (4) + ค่าแรง (5) + กำไร (6)
8. หาราคาเฉลี่ยต่อชิ้นโดยนำต้นทุนทั้งหมดหารด้วยจำนวนชิ้นที่ได้
9. คิดราคาสำหรับขายปลีกและขายส่ง

ศูนย์สาธิตการตลาด

ขั้นที่

4

แจ้งให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
และประชาชนทั่วไปทราบ โดยการประชาสัมพันธ์

1. การทำสื่อ “ภายนอก”

ร้านรูปแบบตัวสื่อต้องมีขนาดใหญ่
ติดอยู่หน้าร้าน ให้เห็นชัดเจน สะดุดตา

2. การทำสื่อ “ภายใน”

ต้องเป็นจุดดึงดูดสายตา
เช่น หน้าเคาน์เตอร์หรือชั้นวางสินค้า

3. ผ่านเวทีการประชุมสมาชิก
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4. เสียงตามสายของหมู่บ้าน
หรือสื่อวิทยุชุมชน

ศูนย์สวัสดิการตลาด

ขั้นที่

5

แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศูนย์สวัสดิการตลาด
และดำเนินงาน/กิจกรรม

คณะกรรมการบริหาร
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
กำหนดนโยบาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ
ที่เกี่ยวกับ ศูนย์สวัสดิการตลาด

แต่งตั้งผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาด
ควบคุมดูแลการดำเนินงาน
แต่งตั้งพนักงานขายสินค้า
และพนักงานบัญชีจำนวนที่จำเป็น

จัดตั้งคณะกรรมการ
จัดการศูนย์สวัสดิการตลาด
ฝ่ายจัดซื้อและดูแลสต็อกสินค้า
ฝ่ายขาย
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
ฝ่ายบัญชี

การบริหารงานศูนย์สวัสดิการตลาด
คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ศูนย์สวัสดิการตลาด

ชั้นที่

6

การจัดทำระบบบัญชีศูนย์สวัสดิการตลาด

ระบบบัญชีศูนย์สวัสดิการตลาด

บัญชีหลัก

บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)
บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)

บัญชีเสริม

ทะเบียนคุมสินค้าเป็นประเภท
ทะเบียนคุมลูกหนี้รายบุคคล
ทะเบียนคุมเจ้าหนี้รายบุคคล
ทะเบียนซื้อสินค้าของสมาชิกเป็นรายบุคคล
บัญชีรับ-จ่ายรายวัน

“ศูนย์สวัสดิการตลาด
เป็นการทดลอง
ทำธุรกิจซื้อขายในระยะแรก
จึงได้รับการยกเว้นการเก็บภาษี”

“แต่เมื่อดำเนินการมาสู่ระยะหนึ่ง
มีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด
ต้องเสียภาษีเงินได้..

“เนื่องจาก ลักษณะการดำเนินงานเป็นการซื้อ
สินค้ามาขาย เงินที่ได้จากการขายจึงเป็นเงินได้
พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวล
รัษฎากร และเนื่องจากผู้มีเงินได้เป็นคณะ บุคคล
มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 56
แห่งประมวลรัษฎากร”

၁။ နိမိတ် _____ ပုံပန်းပေါ်
 (_____)
 ၂။ နိမိတ် _____ မှတ်တမ်း

“แบบประเมินศักยภาพ
ศูนย์สาริตถาการตลาด”

เกณฑ์การจัดระดับการพัฒนา

กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนา เพิ่มขึ้น คือ ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง 10 ตัวชี้วัด

กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เชื้อไข คือ ผ่านเกณฑ์ 10-15 ตัวชีวิต และต้องผ่านตัวชีวิตหลัก อย่างน้อย 5 ตัวชีวิต

กลุ่มที่มีผลงานดี เชื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ 15-20 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลักอย่างน้อย 8 ตัวชี้วัด

ส่วนที่ ๕
การจัดสวัสดิการ
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพลีต

“บริการสำคัญของกลุ่มการเงินชุมชน มีเป้าหมายหลักให้คนในชุมชน
ดูแลซึ่งกันและกัน ตั้งแต่เกิดจนตายบนพื้นฐานความเอื้ออาทรกัน”

ระบบการจัดสวัสดิการที่ดี
จะต้องทำให้ชุมชนช่วยเหลือกัน
ไม่เกิดการแบ่งแยกในชุมชน

“เงินเป็นเพียงเครื่องมือ
ไม่ใช่เป้าหมาย”
ใช้เงินเป็นเงื่อนไข
ให้คนอยากช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลักการ จัดสวัสดิการ

เริ่มจากเล็กไปใหญ่/
ค่อยเป็นค่อยไป

ต้องสอดคล้องกับ
วิถีชีวิตคนในชุมชน

สวัสดิการที่ดีทำให้เกิดการ
เชื่อมโยงของกิจกรรมสวัสดิการ

ต้องรักและอดทน
มีศรัทธาเชื่อมั่นว่า
จะสร้างสวัสดิการตนเองได้

ต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ
ไม่ใช่รอรับอย่างเดียว

ประเภทสวัสดิการ

สวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแบ่งได้เป็น 3 ประเภท

1 สวัสดิการพื้นฐาน “เกิด แก่ เจ็บ ตาย”

- กลุ่มใหม่ หรือมีขนาดเล็ก (สมาชิกไม่ถึง 100 คน เงินทุนไม่เกิน 10,000 บาท) ควรทดลองตั้งเงินสวัสดิการเป็นหลักสิบ หลักร้อยก่อน 1 ปี เพื่อดูว่ากลุ่มมีศักยภาพพอไหม?
- ก่อนกลุ่มจะจ่ายสวัสดิการให้ ผู้ได้รับสิทธิควรเป็นสมาชิกมาแล้วอย่างน้อยระยะหนึ่ง
เช่น เป็นสมาชิกมาแล้ว 6 เดือนและมีประวัติดี เช่น ไม่ขาดส่งเงินสัจจะ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีวินัย
- จำนวนเงินให้สวัสดิการอาจพิจารณาตามอายุการเป็นสมาชิกด้วย เพราะเป็นสมาชิกกลุ่มมานานและไม่ขาดส่ง เพื่อส่งเสริมให้วินัยสมาชิกต่างรุ่น และผู้ที่เป็สมาชิกนานคือคนที่ได้รับความเสี่ยงมากกว่าสมาชิกใหม่
- ถ้าพบว่าปีแรกจ่ายเงินสวัสดิการสูงกว่ารายรับกลุ่ม (เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้) วิธีแก้ไข ลองใช้เงื่อนไขเดิมต่ออีก 1 ปีแล้วประเมินสถานการณ์ใหม่ หรือ ลดจำนวนเงินสวัสดิการหรือวันรับสวัสดิการลง

2 สวัสดิการเสริม

ถ้ากลุ่มมีความคุ้นเคยกับการจัดสวัสดิการพื้นฐาน
สร้างความมั่นคงโดยสามารถบริหารรายรับ-จ่าย ในแต่ละปีให้มีกำไรแล้ว
ก็ควรพิจารณาสวัสดิการด้านอื่นที่เพิ่มประโยชน์ให้สมาชิก เช่น

สวัสดิการสมทบ
ค่าน้ำไฟส่วนกลาง

สวัสดิการการศึกษา

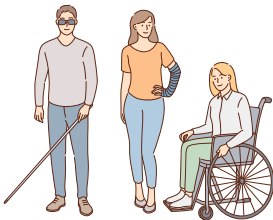
สวัสดิการพัฒนาหมู่บ้าน

บัญชีกำไรชีวิต
เช่น จัดอบรม ศึกษาดูงาน

3 สวัสดิการอื่น ๆ

ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
โดยมักเป็นการตั้งตึกจากคณะกรรมการกลุ่มไปช่วยเหลือ

สวัสดิการผู้พิการ

สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส

สวัสดิการผู้ถูกทอดทิ้ง

ส่วนที่ 6
การจัดการ
ข้อมูลเรียน
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการพลิต

พัฒนาการ กับการแก้ไขปัญหาร้องเรียน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1

รายงานสถานการณ์การร้องเรียน
ให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
ชั้นโดยเร็วภายใน 1 วัน

2

กรณีมีสื่อมวลชนนำเสนอข่าวเผยแพร่
ให้รายงานพัฒนาการอำเภอ พัฒนาการ
จังหวัด เพื่อรายงานข้อมูลเบื้องต้น
ให้อธิบดี และสำนักพัฒนาฯ ทราบทันที!!!
(รายงานประเด็นสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าว
วัน เวลา ที่เสนอข่าว ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต สถานที่ตั้ง ปัญหาที่ร้องเรียน
จำนวนสมาชิก เงินที่เสียหาย
และพื้นที่ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไรบ้าง)

3

เมื่อได้รับข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น
กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ให้ตรวจสอบฐานข้อมูลกลุ่ม
ที่ขึ้นดำเนินการ
ตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชน

4

พัฒนาการลงพื้นที่ไปตรวจสอบข้อมูล
จากคณะกรรมการ สมาชิกกลุ่ม
ตามที่พัฒนาการอำเภอมอบหมาย
และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ
ตามลำดับชั้น (อำเภอ จังหวัด
กรมการพัฒนาชุมชน)

5

กรณีมีหนังสือร้องเรียน
หรือหากไม่มีแต่เกิดความเสียหาย
ด้านการเงิน ให้จังหวัด/อำเภอแล้ว
แต่กรณี บันทึกเสนอผู้ว่าราชการ
จังหวัด/นายอำเภอ แต่งตั้งคณะ
กรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
ลงพื้นที่โดยเร็ว สอบสวนหาข้อเท็จ
จริง และให้คำแนะนำ ในการแก้ไข
ปัญหาแก่คณะกรรมการและสมาชิก
และ รายงานผลให้ผู้บังคับบัญชา
ทราบตามลำดับชั้น อย่างต่อเนื่อง
จนกว่าเรื่องจะถึงที่สุด

เอกสารหลักฐาน

- 1.หนังสือของผู้เสียหาย
- 2.บันทึกรายงานการประชุม
- 3.ภาพถ่ายการจัดเวทีสร้างความเข้าใจใกล้เคียง
- 4.รายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

แนวทาง/มาตรการ

กรณีพบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเกิดปัญหา?

กรณี
พบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต...

ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมแล้ว
ไม่สามารถเรียกประชุมสมาชิกได้

1. ประชุมโดยประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งมีกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน
2. ประชาชนในหมู่บ้านเข้าร่วมประชุม ไม่น้อยกว่า 75% จากประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน
3. บันทึกการประชุมต้องระบุถึงสาเหตุ ปัญหาการยกเลิกและการคืนเงินสัจจะ เงินกู้แก่สมาชิกเรียบร้อยแล้ว ลงมติรับรองการยกเลิกกลุ่ม
4. เก็บสำเนานบันทึกการประชุมไว้ที่อำเภอ จำนวน 1 ชุด ไว้เป็นหลักฐาน รายงานผลให้จังหวัดและกรมการพัฒนาชุมชน ทราบ

ไม่ประสงค์อยู่ในการกำกับดูแล
ของกรมการพัฒนาชุมชน

1. ประชุมสมาชิกอย่างน้อย 75% จากสมาชิกทั้งหมด
2. บันทึกการประชุมต้องระบุถึงสาเหตุ ปัญหาการยกเลิกและลงมติไม่ประสงค์ดำเนินการตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน โดยกลุ่มนั้นไม่สามารถใช้ชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้
3. เก็บสำเนานบันทึกการประชุมไว้ที่อำเภอ จำนวน 1 ชุด เพื่อเป็นหลักฐาน รายงานผลให้จังหวัดและกรมการพัฒนาชุมชน ทราบ

มีการกระทำผิดกฎหมาย ขัดต่อความสงบ
เรียบร้อย ศีลธรรมอันดีของประชาชน บ้านเมือง
มีแนวโน้มการทุจริต ยักยอก หรือดำเนินการ
ไม่เป็นไปตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชน

1. จังหวัดและอำเภอแต่งตั้งคณะทำงานฯ ลงตรวจสอบและแก้ไขการกระทำของกลุ่ม ให้เป็นไปตามระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. 2555 โดยเร่งด่วน
2. รายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ตามลำดับชั้น

การดำเนินคดี มีกรณีอะไรบ้าง อายุคดีความกี่ปี?

กรณีสมาชิกไม่ชำระหนี้ ให้ประชุมคณะกรรมการ
เพื่อขอมติมอบหมายผู้แทนดำเนินการตามกฎหมาย
เสนอคดีของตนต่อศาลสวนแพ่งที่มีเขตอำนาจ

กรณีดำเนินคดีอาญา กับคณะกรรมการ หรือ กรรมการ

- ❌ ยกยอกเงินกลุ่ม ให้ประชุมสมาชิกเพื่อขอมติ
มอบหมายผู้แทน ดำเนินการตามกฎหมาย
- ❌ รับเงินจากสมาชิกแล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีกลุ่ม
ไม่ออกหลักฐาน การรับเงินให้แก่สมาชิก
ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ดำเนินการตามกฎหมาย
กับคณะกรรมการ หรือกรรมการที่รับเงิน
เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างบุคคล 2 คน
- ❌ ให้ผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มฯ
ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน
ณ สถานีตำรวจภูธรในอำเภอท้องที่
ที่เกิดความเสียหาย และขอคำแนะนําปรึกษา
ในการดำเนินคดี การส่งฟ้องศาล
และให้จัดเตรียมเอกสาร เช่น ระเบียบข้อบังคับ
รายชื่อคณะกรรมการ/สมาชิก บันทึกการประชุม
หนังสือการมอบอำนาจ สัญญาการกู้เงิน
ใบสำคัญรับเงิน สมุดฟาร์มนาการ
สมุดสัจจะสะสม เป็นต้น

อายุความคดี

สัญญากู้ยืมเงิน**ชำระ**เงินต้น
พร้อมดอกเบี้ย**ในครั้งเดียว**

- อายุความ 10 ปี

นับจากวันที่**ปิดชำระ**ครั้งสุดท้าย
ตามสัญญาจนถึงวันที่ฟ้องคดี

สัญญากู้ยืมเงิน**ผ่อน**เงินต้น
พร้อมดอกเบี้ย**เป็นงวด ๆ**

- อายุความ 5 ปี

นับจากวันที่**ปิดชำระ**ครั้งสุดท้าย
ตามสัญญาจนถึงวันที่ฟ้องคดี

ยกยอกทรัพย์สิน

ความผิดอาญามีอายุครบ 10 ปี

นับแต่วัน**กระทำความผิด**

แต่ผู้เสียหายจะต้อง ร้องทุกข์
หรือฟ้องร้อง ภายใน 3 เดือน
นับแต่วันที่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิด
ไมเช่นนั้นจะขาดอายุความ
ไม่สามารถฟ้องร้อง
ดำเนินคดีทางกฎหมายได้

ขั้นตอน การดำเนินคดีอาญา

01

สมาชิกกลุ่มฯ ที่เป็นผู้เสียหาย และคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุม เพื่อลงมติมอบอำนาจให้กรรมการหรือสมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจ ในการดำเนินคดี โดยทำหนังสือมอบอำนาจและมีรายงานการประชุม เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งมีรายชื่อสมาชิกเข้าร่วมประชุมด้วย

02

ให้ผู้แทนของกลุ่มที่ได้รับมอบอำนาจ เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ที่เกิดความเสียหาย

03

ความผิดฐานลักยอก เป็นความผิดอันยอมความได้ ต้องแจ้งความร้องทุกข์ภายในสามเดือน คดีจะขาดอายุความ ไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีทางกฎหมายได้ แต่ถ้าแจ้งความร้องทุกข์แล้ว อายุความจะขยายออกไปเป็น 10 ปี

04

คดีลักยอกสามารถถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องและยอมความกันได้ ไม่ว่าจะอยู่ระหว่างดำเนินคดี ในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล ทั้ง 3 ศาล ผู้เสียหายสามารถถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องและยอมความกันในเวลาใดก็ได้ก่อนคดีถึงที่สุด โดยสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลย่อมระงับไป ผู้เสียหายไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้อีก

05

ความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าอยู่ระหว่างแจ้งความร้องทุกข์สามารถเจรจาตกลง ยอมความกันได้ การประนีประนอมยอมกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องทำเป็นหนังสือ แต่เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดไม่ยอมชดใช้ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา

ขั้นตอน การดำเนินคดีแพ่ง

พัฒนาการ

- แจ้งให้ประธานกลุ่มฯ เรียกประชุมคณะกรรมการ
  - ลงมติมอบอำนาจให้ประธานหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินคดีตามกฎหมาย
- โดยจะต้องจัดทำเป็นหนังสือมอบอำนาจ มีรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมลายมือชื่อคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

ผู้แทน ที่ได้รับมอบอำนาจ

- จัดหาทนายความให้ว่าความ และดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแทน
- หรือถ้าเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เคยได้รับเงินอุดหนุนจากกรมฯ สามารถขอพนักงานอัยการดำเนินการแทนได้ (โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม)

สมาชิกกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่พิดนัดชำระหนี้

ต้องชำระเพื่อนทุกคืนเป็นงวด ๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 204 มีอายุความ 5 ปี นับแต่วันพิดนัด และเรียกดอกเบี้ยได้ร้อยละ 7.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันพิดนัดจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

กรณีที่เป็นสัญญาชำระหนี้ทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยในคราวเดียว มีอายุความ 10 ปี นับแต่วันที่ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้

เอกสารหลักฐาน

1. หนังสือมอบอำนาจ
2. รายงานการประชุมของคณะกรรมการ
3. รายงานความก้าวหน้า
สถานการณ์การร้องเรียน

คณะผู้จัดทำ

ชื่อเอกสาร : คู่มือปฏิบัติงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน)

ที่ปรึกษา

นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายชูชีพ พงษ์ไชย	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายวิฑูรย์ นวลนุกูล	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายวรงค์ แสงเมือง	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นางสาวমনทิรา เข้มทอง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

คณะผู้จัดทำ

นางสาววณิชดา สร้อยมณี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาทุนชุมชน
นางสาวอัจฉรา เขียวภักดี	นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ
นางสาวรัญญ์ณภัส รวิหิรัณยกรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายทันทกฤต เทียมปฐม	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
นางสาวรณิศาธีรดากร เทพภูธร	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

รวบรวม/เรียบเรียง

นางสาวรณิศาธีรดากร เทพภูธร	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

พิสูจน์อักษร

นางสาวรัญญ์ณภัส รวิหิรัณยกรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นางสาวรณิศาธีรดากร เทพภูธร	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

เดือน ปี ที่จัดพิมพ์ ธันวาคม 2566

จำนวนที่พิมพ์ 1,000 เล่ม

ISBN 978-974-458-789-3

พิมพ์ที่ บริษัท บีทีเอส เพรส จำกัด 139 ซอยรามอินทรา 19 ถนนรามอินทรา
แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

จัดทำโดย กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาทุนชุมชน สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 3 ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-21416072 โทรสาร 0-21438909